

არტურ ნოზისიელი

ცრუ აგადმყოფი
ანუ მაღლენ პოპლენის
აჩრდილი

(ჟან ბატისტ მოლიერის „ცრუ აგადმყოფის“ მიხედვით

ფრანგულიდან თარგმნა გიორგი ექიზაშვილმა

ბატონის მოსახვენებლადა, ოცდათი სოლი”. ყაბულსა ვარ, ათი ას თხუთმეტი სოლი. “ამისა ზედა, ერთი ოყნაც, უქანა ტანიდან ჰაერისა გამოსაღენად, ოცდათი სოლი”. ათი სოლი, არც მეტი, არც ნაკლები, ბატონო ფლორან! ” “განმეორებით ოყნა საღამოხანს, როგორც ზემოთ მოგახსენებთ, ოცდათი სოლი”. ათი სოლი, ბატონო ფლორან! ” “გარდა ამისა, მარჯვედ შეზავებული წამალი, ბატონის გარეთ გასევლის დაჩქარებისა და გატებილებული, რათა გაარძილოს და განაახლოს ბლანტი სისხლი ბატონისა, ოცი სოლი”. ათი-მეტი!

”კიდევ წვეთები გულისა, გამოხდილი ფაზარისა, ლიმონისა და ბრონეულისაგან და კიდევ სხვა რამ, გამოწერილის მიღებნებითა, ოხუთმეტი ლიკრი“.

დინჯად, ბატონო ფლორან! თქვენ თუ ასე გაუტიერ, ავადმყოფობას ვინ გიუ მოისურვებს?! თოხი ფრანკიც კარგად შეგერგებათ. სამი და ორი ხუთი და კიდევ ხუთი და ზედ ათიც ოცი. სამოცდასამი ლიკრი, თოხი სოლი და ექსი დენიკ. ამრიგად, მარტო ამ თვეში, ერთი, ორი, სამი, თოხი, ხუთი, ექსი, შვიდი, რვა, ცხრა, ათი, ოქრომეტი, თორმეტი ოყნა გავიკეთო. წინა თვეს თორმეტი წამალი და ოცი ოყნა გახლდათ. პოდა, რა გასაკვირია, რომ ამ თვეს უფრო უქეთვოდ გარმნობ თავს. ბატონ პურგონს უნდა დავეკითხო, ის თუ მოაგარებს ამ საქმეს.

ჭე, ეს ხარახურა მომაცილეთ!

არავინა? ყურსაც არ იბერტყავენ. თვალი გაქცევაზე უჭირავთ (ზარს აწერიალეგბს). უნდა დააბა და ესაა! ეს ზარიც რომ რიხიანად ვერ რეკს. ძინ-ძინ-ძინ... შენც არ მომიკვდე! ძინ-ძინ-ძინ... დაყრუებულან...

ტუანეტი!

ძინ-ძინ-ძინ... ზარს მაინც არ ვრეკავდე?! ნაძირალა! ძინ-ძინ-ძინ... ლამისაა ცოფები ვკარო (რეკას შეუშვება, ყვირის). ძინ-ძინ-ძინ... ჯან-დაბამდე გზა გქონია! გაგზიათ, საწყალი ავადმყოფის ასე მიტოვება? ძინ-ძინ-ძინ... საცოდაობაა, პირდაპირ! ძინ-ძინ-ძინ... ღმერთო ჩემო, სახიკვდილოდ გამიმეტეს!

ძინ-ძინ-ძინ...

სცენა 2

ტუანეტი, არგანი (თამაშობს ბერალდი)

ტუანეტი -	ახლავე გვახლებით!
მოლიერი -	ომ!
არგანი -	მუხანათო!
მოლიერი -	ომ!
არგანი -	მტარვალო!
ტუანეტი -	სული ყელში გებჯინებათ, ისე ამაჩქარეთ, რომ თავი დარაბის კიდეს ვხეოთქმ.
არგანი -	მოღალატვე!
ტუანეტი -	ვაი!
არგანი -	უკვე...
ტუანეტი -	ვაი!
არგანი -	ერთი საათია...
ტუანეტი -	ვაი!
არგანი -	რაც მარტოდ დამაგდე...
ტუანეტი -	ვაი!
არგანი -	ხმა გაიქმინდე, თავხედო, სათქმელი მაცალკ.
ტუანეტი -	განა ამის ღირსი ვარ?
არგანი -	უკირილით ხმა ჩამიწყდა!
ტუანეტი -	თქვენს გამო ლამის თავი გავიხეოთქმ, ისე რომ ბარი-ბარში ვართ.
არგანი -	რეებს მიუდ-მოუდები?
ტუანეტი -	ლანძღვას თუ დამიწყებთ, ავტირდები.
არგანი -	რად მიმატოვე?
ტუანეტი -	რაო?
არგანი -	სალახანა! გსურს, რომ...
ტუანეტი -	რაო?
არგანი -	აღარ გაგთათხო? გინდა, ეს სიამოვნებაც მოვიკლო?
ტუანეტი -	რამდენიც გსურთ, იმდენი მლანძღვეთ, მე კი მოგის-მენ.
არგანი -	წამდაუწეუმ სიტყვა თუ მომტაცე ჩეუბი როგორდა გამოვა?
ტუანეტი -	ოქვენი ჩეუბი, ჩემი ტირილი. ყველას თავ-თავისი, სამართლიანობაც ეს არის.
არგანი -	ქმარა, ქმარა. ესენი მომაშორე! დღევანდელმა ოყნამ როგორ ჩაიარა?
ტუანეტი -	ოყნამ?

არგანი - პო, ბალდამი გამოდევდა?
ტუანეტი - თქვენს ბალდამთან მე რა ხელი მაქვე? ბატონშა ფლორანდა მოიკითხოს, მისი ხეირიც ხომ ეგ არის.
არგანი - მეორე ნახარშიც მზად გქონდეს, სანამ პირველს მოგითავებ.
ტუანეტი - ეს ბატონები, ფლორანსა და პურგონზე მოგახსენებთ, კარგა მაგრად ითბობენ ხელს მაგ თქვენს სხეულზე. საწველი ფური იმოვეს და ეგ არის? ეგთი რა გჭირთ, ამდენ წამალს რომ გაყლაპებენ?
არგონი - ხმა-კრიზი, შე უვიცო! საქმეებს შენ ვინ გკითხავხე? ჩემი ქალიშვილი მომიუვანებს სიტყვა უნდა კუთხრა.
ტუანეტი - აი იხიც, კითემდა თქვენს გულში იჯდა.
ანჯელიკი - ნუთუ შევცდი, ნაზ გრძნობას რომ მივენდე?
ტუანეტი - მე ეს არ მითქვამს
ანჯელიკი - ერთი ეს მითხარით, შენც ჩემსავით ხომ არ ფიქრობ, რომ ჩვენს მოულოდნელ შეხვედრაში, დმგოს ხელი ან, შეიძლება, ზეცის ხება ურვევია.
ტუანეტი - ამას რა ფიცი-მტკიცი უნდა.
ანჯელიკი - ნუთუ არ გიფიქრია, რომ მხოლოდ პატიოსან კუმარვილს თუ შეუძლია ქომაგად დაუდგეს უცნობ ქალიშვილს?
არგანი - რა თქმა უნდა
ტუანეტი - სწორედ რომ ზემადალი პიროვნების საკადრისი საქმეა.
ანჯელიკი - მერე და რა თავაზი, რა კდემა!
ტუანეტი - ნუ იტევით!
ანჯელიკი - რა ტანადი, რა ლამაზი. შენ რას ფიქრობ?
არგანი - სიმართლეს ბრძანებთ!
ანჯელიკი - იერიც ხომ დიდებული აქვე?
ტუანეტი - ეჭვებ გარეშეა!
ანჯელიკი - სიტყვა-პასუხი და მიხვრა-მოხვრაც კეთილშობილი კაცისა, განა არა?
ტუანეტი - სრული სიმართლეა?
ანჯელიკი - მისებრ მე ზნებარე სიტყვებს სხვისგან ვერ ედირსები.
ტუანეტი - სწორი ბრძანებაა!
ანჯელიკა - პოდა, ამის მეტი საცოდაობა გინახავს, ცით მოვლენილ ვნებას ვინმე წინ ადგედგეს და ერთმანეთის მოყვარულ არსებათ ხელ-ფყები დაუბორეკოს. ღმერთმა ნუ მომასწოროს!
ტუანეტი - პო, მაგრამ, ჩემო კეთილო, ნუთუ მართლა ასე კუკვარფა?

ტუანეტი - რა გითხრა, საჩოთირო საქმეა, შეკვარებულთა მანგვა-გრება ხშირად სინამდვილეს წააგავს, გეგონება, კარგად გაწაფული მსახიობები არიანო.
ანჯელიკა - ეს რამ გათქმევინა, ტუანეტ! ვაი, თუ ბრტყელ-ბრტყლ-სიტყვები სიცრუეა და მეტი არაფერი.
ტუანეტი - ამას მალე შეიტყობო. აკი, გუშინ მოგწერათ, თქვენი ხელის თხოვნას ვაპირებო; აი, ესეც უმოქლესი გზა სიმართლის დასადგენად, ამის მეტი საბუთი რაღა გნებავთ?
ანჯელიკი - ტუანეტ, იცოდე, თუ დამადალატა, სხვა მამაკაცს აღარა-სოდეს ვენდობი.
ტუანეტი - აი, მამათქმენიც მობრძანდება.

სცენა 3

არგანი, ანჯელიკი, ტუანეტი

არგანი - შვილო ჩემი, სრულიად რომ არ მოელი, ისეთი ამბავი უნდა გამცხო: შენი ხელი მოხოვეს. რა გაცინებს? განა სასაცილოდ გერენება ხელის თხოვნა? ამაზე სამო ქალიშვილისთვის რა უნდა იყოს? ო, ბუნება, ბუნება! შენ შემყურეს, ისდა დამრჩნია გკითხო, თანახმა ხარ თუ არა?
ანჯელიკი - თქვენი ნების აღსრულება ჩემი ვალია
არგანი - რა ბედნიერებაა მორჩილი შვილი! მაშ, ასე, საქმე გაიჩარხა, მეც პირობას დავუთქმდ.
ანჯელიკი - თქვენს სურვილს წინ ვერ ადვუდგები, მამა ბატონო. ჩემს ცოლს, შენს დედინაცვალს, შენი და ლუზიონის მონაზონად აღკვეცა გადაუწევებია. დღე და დამე ამას ჩამჩიჩინებს.
ტუანეტი - გაგიგიათ სულელს ჭკვას ეკითხებოდნენ?
არგანი - ქირწინებაზეც არ თანხმდებოდა, მაგრამ გადავარწმუნე, და სასიძოს სიტყვა მივეცი.
ანჯელიკი - თქვენს სიკეთეს ვერაფრით გადავიხდი!
ტუანეტი - მართალი თუ გნებავთ, ასეთი ბრძნული აზრი თავში არახოდეს მოგხვდიათ, დმერომა გაცოცოხლოთ!
არგანი - სასიძო ვერ არ მინახავს, მაგრამ მითხრეს, მამაც და შვილიც ქმაყოფილი დარჩებითო.
ანჯელიკი - ეჭვიც არ მეპარება!

არგანი -	როგორ? ნანახი გყავს?	მომავალ სიძეს მამამისი გაახლებს. რა მოგდის? რა პირი დააღ!
ანულიკი -	თქვენი კეთილგანწყობა ნებას მაძლევს გული გადაგიშალოთ, არც იმის დამალვა მსურს, რომ წინა კვირას, შემთხვევამ ერთად შეჯჭარა და ეს თხოვნაც იმ ორმხრივი გრძნობის შედეგია, რომელმაც პირველი ნახისონავე დაგვაახლოვა.	საქმე ის გახლავთ, რომ ერთხე მესაუბრებოდით, მე კი სხვაზე ვფიქრობ.
არგანი -	ჩემთან ამაზე სიტყვა არავის დაცდენია. მაგრამ, ვხდავ, საქმე წინ წაგიგდიათ. ამბობენ, თვალტანადი ყმაწვილიაო.	ეს რამ მოგაფიქრებინათ, ჩემი ბატონი? ამოღენა ქონების პატრონი, ვიღაც ექიმს ემოყვრებით?
ანულიკი -	ასე გახლავთ, მამაჩემო ლაზათიანი...	სწორედაც. ჟენ რაღას ეწრები, ეშმაკის ფეხო?
არგანი -	რა თქმა უნდა.	ღმერთო შეგვეწიე! ახლა ორთავე აყალმაყალს ატეხო.
ანულიკი -	მომხიბელელი იერი აქეხო.	მოდით, გრძნობებს ნუ ავყვებით და დინჯად განგხაჯოთ. ნუ ვიჩქარებოთ, თავის შეკავება გვმართებს. იქნებ ქორწინების მიზეზიც გაგვიმიტილოთ!
არგანი -	მერწმუნეთ, ასეა!	მიზეზი ერთია: დავსხეულდი და დავსუბდი, ამიტომაც, სიძედ ექიმი შევიგულდე. ამით ექიმთა წრეში შემესვლება და მათი თანადგომის იმედიც მეტად მექნება. წამლისთვის შორს წახვლა აღარ დამტკირდება, რევენუდარიგებებს მზა-მზარეულდად მომართევენ.
ანულიკი -	ნატიფი ნაკვთებიო.	აი, მიზეზიც ამას პქეა! მოდით, ნუ გავცხარდებით. ბატონი ჩემო, ხელი გულზე დაიდეთ და მითხარით, ნუთუ მართლა აკად ბრძანდებით?
არგანი -	ლამაზად წყობილი.	როგორაო, რა სოჭი, ავად თუ ხარო? ჩემზე ავადმყოფი გეგულება ვინმე, მე უნამურო?
ანულიკი -	ჰქვიანი, კეთიდშობილი.	მოდით, ამაზე ნუ ვიჩქებებთ. ისე ავად ბრძანდებით, რომ მეტი აღარ შეიძლება! ყაბულსა ვარ. ისიც კი მგონია, რომ თავადაც ვერ ხვდებით, რარიგ ავად ბრძანდებით. ასეა! მაგრამ თქვენმა ქალიშვილმა რადა დაშავა? ქმარი თავისთვის უნდა, არც რამ ავადმყოფობა ჭირს და ექიმიც არაფერში წაადგება.
არგანი -	მართალი უთქვამს.	ექიმი ჩემთვის მინდა. შემობლების ბედნიერების მოსურნე ქალიშვილი კი იმას მითხოვდება, ვინც მამის ჯანმრთელობას უკეთ მიხედავს.
ანულიკი -	ზედმიწევნით პატიოსანიო.	ბატონი ჩემო, ნუ მიწყენთ და ერთ მეგობრულ რჩევას შეგბედავთ.
არგანი -	ტოლი არ ჰყავს!	რას მირჩევ?
ანულიკი -	ლათინური და ბერძნული წყალივით იციხო...	ქორწილზე ფიქრს მოეშვით.
არგანი -	ამისი კი რა მოგახსენოთ...	ეგ ვითომ რატომ?
ანულიკი -	სამ ღდეში ექიმად აკურთხებენო.	იმიტომაც, რომ ქალიშვილის ვერ დაიყოლებოთ.
არგანი -	ვის, მამაჩემო?	რაო, ზენოვის არაფერი უთქვამს?
ანულიკი -	რაო, ზენოვის არაფერი უთქვამს?	მსგავსი არაფერი დაცდენია. თქვენ ვინ მოგიტანათ ეგ ამბავი?
არგანი -	ბატონმა პურგონმა.	არაორნი და ექიმიც არაფერში წაადგება.
ანულიკი -	იცნობს?	რას მირჩევ?
არგანი -	ეს რა საკითხავია! ხომ წარმოგიდგენია, საკუთარ დისჭვილს რომ არ იცნობდებს?	ქორწილზე ფიქრს მოეშვით.
ანულიკი -	მაშ, კლეანტი ბატონ პურგონის დისწულია?	ეგ ვითომ რატომ?
არგანი -	ვინ კლეანტი? ჩენენ ხომ იმაზე ვხაუბრობთ, ვინც შენი ხელი მთხოვა.	იმიტომაც, რომ ქალიშვილის ვერ დაიყოლებოთ.
ანულიკი -	მერე?	რაო, უარს იტევის?
არგანი -	მერე ის, რომ ბატონ პურგონის დისწული გახლავს, ვაუმშვილი ბატონ დიაფურიუსისა, ექიმისა. ემაწვილს თომა პქითა და არა კლეანტი, ქორწინების თაობაზე სწორედ ამ დილით შეკვთანებდით. ბატონი პურგონი, ბატონი ფლორანი და შენი მონა-მორჩილი. ხვალ კი	დიახაც, რომ ასე იქნება.
ანულიკი -	მერე ის, რომ ბატონ პურგონის დისწული გახლავს, ვაუმშვილი ბატონ დიაფურიუსისა, ექიმისა. ემაწვილს თომა პქითა და არა კლეანტი, ქორწინების თაობაზე სწორედ ამ დილით შეკვთანებდით. ბატონი პურგონი, ბატონი ფლორანი და შენი მონა-მორჩილი. ხვალ კი	ჩემი ქალიშვილი?
არგანი -	სწორედ, რომ თქვენი ქალიშვილი. დიაფურიუსთან	სწორედ, რომ თქვენი ქალიშვილი. დიაფურიუსთან

არგანი -	არა მესაქმება რაო, გიპასუხებთ, არც მის ვაჟთან და საქერთოდ, დიაფუარიუსების საგვარეულოს თავში ქვა სამაბიეროდ, მე მესაქმება, იმაზე არას ვამბობ, რარიგ სარგიანი საქმეა. ბატონ დიაფუარიუს ამის გარდა სხვა მემკვიდრე არ ჰყავს, ამას იხიც დაუმატე, რომ ბატონი პურგონი, რომელსაც არც ცოლი რჩება და არც შვილი, მთელ თავის ქონებას, ქორწინების შემდეგ, დისტურს გადაუდოւცავს. 8000 ლიკვი რენტად, როგორია? რამდენი ავადმყოფი უნდა გაისტუმრო საიქონს, ამდენი ფული რომ იშოვთ!	ბუანეტი -	საკუთარი თავი.
ტუანეტი -	8000 ლიკვი სუმრობა ნუ გეონია, ახლა ამას მამის ქონებაც ზედ დაადე.	არგანი -	ჩემზე ამბობ?
არგანი -	კარგი და პატიოსანი, მაგრამ მე იხევ ჩემსას გუბრუნ-დები. ჩვენში დარჩეს და სხვა ქმარი შეუწიეთ, ქალბა-ტონ დიაფუარიუსად თქვენი ქალიშვილი ვერ ივარგებს. ნუ იტყვით!	ტუანეტი -	დიაფული არ გული სიყვარული?
ტუანეტი -	როგორ თუ ნუ ვიტყვი!	არგანი -	ეგრო და მამაშვილური სიყვარული?
არგანი -	პო, ნურც იფიქრებთ!	ტუანეტი -	ეგრო და რა მოსატანია.
ტუანეტი -	კი მაგრამ, რატომ?	არგანი -	ერთადერთი მდუღლარე ცრემლი, ისევრზე შემოხვეული მკლავები, ერთი ნაზად წანურულებული "საყვარელო მამიკო" და გულიც მოგილტებათ.
არგანი -	ხალხი იტყვის, ჭკუიდან გადაცდა, სიტყვას კონებას ვერარ ატანხო.	ტუანეტი -	გეგონობა!
ტუანეტი -	ვინც რა უნდა ის თქვას, ჩემი ქალიშვილი ჩემს სიტყვას ვერ გადავა. პირობა მიმიცია, გეხმის თუ არა? არა, ხაძლევს ვარ, რომ თავისის გაიტანს. ძალას დავატან!	არგანი -	თავად ნახავთ!
არგანი -	არათერი გამოგიგათ!	ტუანეტი -	სიტყვას არ გადავალ!
ტუანეტი -	არ გამომივა და მონასტერში ვუკრავ თავს. თქვენ იქვენ იხამთ ამას?	არგანი -	სისულელება! არაფერი გამოვა!
არგანი -	დაია, მე.	ტუანეტი -	ნუ იტყვი!
ტუანეტი -	ძალიან კარგი.	არგანი -	მაღალ დმერთს ვფიცავ, კარგად გიცნობთ; თქვენი კეთილ გულის ამბავი რომ ვიცი.
არგანი -	რისი თქმა გსურს?	ტუანეტი -	ცხვარი ცხვარიათ, თუ გაცხარდა ცხარეაო, ხომ გაგიგონია?
ტუანეტი -	იმისა, რომ მონასტერზე, ნურას უძაცრავად.	არგანი -	წენარად, ბატონო! დაგავიწყდათ, რომ შეუძლოდ ბრძანდებით!
არგანი -	ვითომ, რატომ?	ტუანეტი -	ვუბრძანებ, ხატორწინოდ გაემზადოს!
ტუანეტი -	ვერ გაახერხებთ.	არგანი -	მე კი ვუბრძანებ, თითო თითს არ დააკაროს!
არგანი -	რა? კრთი ამას დამხიხედეთ! უძო-უძო, რა ძალიან გამა-ცინე! მოვინდომო და ვერ გავაკეთო?	ტუანეტი -	ეს რა მეტის! განა ხადა ვარო? გაგიგიათ, მოახლე საკუთარ ბატონს ახეთ რამებს პირში ახლიდეს?
ტუანეტი -	ამაოდ დაშვრებით-მეთქი.	არგანი -	როდესაც ბატონი ხიბრიუებს წამორთმავს, ჭკუათმყო-ველმა მოახლეო უნდა შეუსწოროს.
არგანი -	მერე და ვინ დამიშლის?	ტუანეტი -	თავხედო! ერთ იხეთ ალიფურს გაჭმულ!
ტუანეტი -		არგანი -	ვალდებული ვარ ულირს ხატციელს აგარიდოთ.
არგანი -		ტუანეტი -	ერთი აქეთ მოდექი, ჭკუა განსავლო!
ტუანეტი -		არგანი -	იმის ფიქრში ვარ, სისულელე რამ არ ჩაგადებით.
არგანი -		ტუანეტი -	უ შე ურჯულო!
ტუანეტი -		არგანი -	არა, მომკალით და ქორწილს ვერ მოესწრებით.
არგანი -		ტუანეტი -	კისრით ჩამოსაკიდო ხარ.
ტუანეტი -		არგანი -	თომა დიაფუარიუსს მაინც არ გავაყოლებ!
არგანი -		ტუანეტი -	ტუბაცო!
ტუანეტი -		არგანი -	მე დამიჯურებს!
არგანი -		ანჯელიკი -	ანუელიკ გაახუმე ეს ხალხანა!
ტუანეტი -		ანჯელიკი -	ფრთხილად, მამა, მღელგარება გავნებო!

- არგანი -** გააჩუმე-მეთქი, თორემ დაგწყვევლი.
ტუანეტი - მე კი, თუ თანხმობა გაგიცხადათ, ცარიელ-ტარიელზე
 დაგსვაძ.
არგანი - მეტს ვეღარ ავიტან. გული გასკდომაზე მაქვს!

სცენა 4

ბეჭლინი, ანულიკი, ტუანეტი, არგანი

- არგანი -** აი, ჩემი ქალიც მობრძანდა.
ბეჭლინი - რა დაგემართათ, ძვირფასო?
არგანი - თქვენი თანადგომა მჭირდება.
ბეჭლინი - რა ხდება, ჩემო პატარავ?
არგანი - სულიკო!
ბეჭლინი - ერთადერთო!
არგანი - გამაბრაზებ!
ბეჭლინი - ოი, საბრალო! ასეთი რა გითხრებ?
არგანი - ეს თქვენი ქარაფშუბა ტუანეტი სულ მოლად თავი
 გაფიდა.
ბეჭლინი - ნუ აყვებით, ძვირფასო!
არგანი - ცოვები მაყრევინა!
ბეჭლინი - მშვიდად, გეთაყვა.
არგანი - კრიჭაში მიდგას, რაც გსურს, იმას ვერ მოესწრებიო,
 მიჩინებს.
ბეჭლინი - წყნარად, წყნარად.
არგანი - ისე დრმად შეტოპა, ავად არ ხარო – გამიბედა.
ბეჭლინი - მუდრეები!
არგანი - თქვენ მაინც ხიმ იცით სიმართლე, სულის კოკორო!
ბეჭლინი - რა თქმა უნდა, ტყუილი უთქვამს.
არგანი - საიქიოს გამისტუმრებს, ეგ აშარი!
ბეჭლინი - ეგ რამ გაფიქრებინათ?
არგანი - ნადვლის ბუშტი თუ გამისკდა, ამას დააბრალეთ.
ბეჭლინი - ბრაზი დაიცხრეთ, გეთაყვა!
არგანი - რამდენჯერ მითქვამს, დავითხოვოთ-მეთქი.
შვილიკო, აბა, უზადო მოახლე ან მსახური სად გინახავთ? რას იზაძ, კეთილი თვისებების გამო, მავნეც
 უნდა ავიტანოთ. მარჯვე გოგონაა, მუჟაითო, დაუზარელი და რაც მთავარია, ერთგული. ისიც კარგად მოგეხსენებათ, რომ ჩვენს დროში, კარგი მოსამსახურე

- ტუანეტი -** სანთლით საძებნელია. ეი, ტუანეტ!
ბეჭლინი - გისმენთ, ქალბატონო!
ტუანეტი - ჩემი მეუღლე რად გააბრაზეთ?
არგანი - მე, ქალბატონო? ვერ გამიგია, რას მსაყვედურობთ!
ბეჭლინი - თავს ვეკლები, ცივ ნიავს არ ვაკარებ.
ო, მუხთალო!
ახლახან გამოგვიცხადა, ჩემს ქალიშვილს ბატონ დიაფუარიუსის ვაჟს ვატანო. მე კი უუთხარი, ეგ პარგი საქმე მოგიტიქრებიათ, მაგრამ გიჯობთ მონაზენად
 აღკვეცოთ-მეთქი.
ეგ ჰეჭუასთან ახლოს მეჩვენება.
როგორ დაიჯერეთ, სულიკო? ნაძირალი, ეს-ეს არის ათასი უხამსობა წამოროშა!
კარგი, როგორც გენებოთ! დამშვიდდით, ყური მიგდეთ, ტუანეტ, კიდევ ერთხელ გაამწარებთ ჩემს ქმარს და
 გარეთ გიკრავთ თავს. ახლა კი ქურქი და ბალიშები მომიტანეთ. ქვეშ ამოუვედებ. ხომ ხედავთ, გაბრაზებამ
 რა იცის! ქუდი ყურებზე ჩამოიცვით, იმაზე საშინელი
 არაფერია, როდესაც სიცივე ყურებიდან შემოიდის.
ო, ჩემო გვრიტო, არც კი ვიცი როგორ გადაგიხდი
თქვენს ამაგს.
წამოდექით, ამას ქვეშ ამოგიდებთ, სედ დაჯდებით, ეს
საზურებელ გამოდგება, ამ ბალიშს კი თავს მიაყრდნობთ.
ეს კი ნოტიო პაერი რომ არ ისუნთქოთ.
ტუტუცო, გინდა დამახრინო?
რა გემაროებათ?
გაყიდულე!
რატომ ცხარობთ? კარგის გაკეთება მსურდა!
ამის ხრიკები არ გცოდნიათ! რეტი დამასხა, ახლა
ცოტა მოგსულიერდი, ათი წამალი და თორმეტი ოყნა
 მაინც დაჭირდება.
ნუ, ნუ, გული საგულეს ჩაიდეთ, ჩემო მეგობარო!
ჩემი ერთადერთი ნუგეში თქვენ ხარო, სულო ჩემო!
საბრალო პაწია!
ჩემი სიყვარულის დასამტკიცებლად ანდერმს შევადგენ.
მოდით, ამაზე სხვა დროს! ფიქრიც კი არ მინდა ანდერმზე
 სხენებაც კი ტანში მზარავს.
ხომ გითხარით, თქვენს ნოტარიუსს მოედაპარაკეთ-

ბელინი -	მეთქი. მითხარით და გაახლეთ კიდევ.
არგანი -	შემოიყანეთ, სულიერ!
ბელინი -	ღმერთო ჩემო, ტვინი ამერია, ასეა, სიყვარული ყველაფერს დაგავიწყბის.

სცენა 5

ნოტარიუსი, ბელინი, არგანი, ანულიერი, ტუანეზი

არგანი -	აქეთ მობრძანდით, ბატონო ბონფუა, სკამი მოიდგით: გეთაყვა. ჩემმა ცოლმა მითხრა, რომ პატიოსანი კაცი ბრძანდებით, თანაც მისი მეგობარიც ყოფილხართ. ასე, რომ გადავწევიტე ჩემი ანდერძის თობაზე მოგელაპარაკოთ.
ბელინი -	მე ამაზე ხმის ამოღებაც მიჭირს.
ნოტარიუსი -	ბატონო ჩემო, თქვენმა მეუღლემ მამცნო თქვენი სურვილი და ისიც, თუ რას პირდებით. ამთავითვე უნდა მოგახსენოთ, რომ თქვენი ანდერძით თქვენს ცოლს ვერაფერს დაუტოვებთ.
არგანი -	კი მაგრამ, რატომ?
ნოტარიუსი -	ასეა მიღებული. დაწერილი კანონების ქვეყანაში რომ ვცხოვრობდეთ, წინ ვერაფერი დაგიდგებოდათ. მაგრამ პარიზში და საერთოდ, ყველა იმ ქვეყანაში, ან უმრავლესობაში მაინც, სადაც ყოველივე ზნეზვევებზეა დაფუძნებული, მსგავსი რამ ვერ მოხდება და თქვენც ამაოდ გაირჯებით. ერთი, რაც შეიძლება ცოლმა და ქმარმა გაახერხონ, ის გახლავთ, რომ სიცოცხლეშივე გასცენ, რის გაცემაც სურთ. ისიც უნდა მოგახსენოთ, რომ მამის გარდაცვალების შემდეგ შეიღებს არაფერი დარჩებათ.
არგანი -	კარგი რამ ჩვეულებაა, ღმერთმანი! ქმარს უფლება არა აქვს საყვარელ ცოლს, რომელიც ლამისაა თავს გადაყვეს, სარჩო-საბადებელი დაუტოვოს! ჩემს ნოტარიუსაც დავეკითხები და წვრილად გავარკვევ საქმეს.
ნოტარიუსი -	ნოტარიუსებს ამაოდ შეაწუხებთ; ისინი ერთობ მკაცრად კიდებიან მსგავს გარიგებებს და კანონის გაბაიბურებას არავის აპატიებენ. მძიმე ხასიათის ხალხია, ჩემო ბატონო, და კანონის გვერდის ავლა აზრადაც არ მოუ-

ვათ. შემოვლითი გზებისა არა გაეგებათ რა. ისინი უფრო კარგად დაგმობდერავენ, ვისაც კანონისთვის თვალის ახვევა გმარჯვებათ და უსამართლოს სამართლი-ანად წარმოაჩენენ, სიძნელეებს არად დაგიდევენ და სარფინი საქმის გასახარხად ჩვეულებასაც უდალატ-ბენ. ასე, რომ არ იყოს განა აქამდე მოვატანდით სულის? საქმეების მოგვარებისას, ტვინის ჰყლება არას გვარგებს. საქმეების მოგვარებისას, ტვინის ჰყლება არას გვარგებს. ასე თუ არ იქნა, ეს ჩემი ხელობა გახვრეტილ გროშა-დაც არ მიღირს.

არგანი - ჩემმა ცოლმაც ხწორედ ეს მითხრა, ერთობ მოხერხებული და პატიოსანი კაციაო. მაშ, როგორ მოვიქცე, ცოლ-საც რომ პატივი ვცე და შეიღებიც პირში ჩაღაგამოვ-ლებული დაგეტოვო?

ნოტარიუსი - როგორ მოიქცეო? შეარჩიეთ თქვენი ცოლის ერთგული მეგობარი და წესების დაცვით, ქონება მას უან-ლი დაგობარი და წესების დაცვით, ქონება მას უან-ლი მოგვიანებით ეს მეგობარი თქვენს დანატოდერძეთ. მოგვიანებით ეს მეგობარი თქვენს დანატოდერძეთ. შეგიძლიათ თვა-ვარს თქვენს მეუღლეს გადასცემს. შეგიძლიათ თვა-ვარს თქვენს მეუღლეს გადასცემს. შეგიძლიათ თვა-ვარს თქვენს მეუღლეს გადასცემს. დაბოლოს, სანამ ცოცხალი ბრძანდებით, შე-გიძლიათ ნაღდი ფული ხელიდან ხელში გადასცემ. დამერთო. ეს რა დავიდარაბას გადავეყარეთ? თქვენ თუ დამერთო. ეს რა დავიდარაბას გადავეყარეთ? თქვენ თუ არ მეუღლეთ, ფულსა და სიმდიდრეს რა თავში ვიხლი? სულის მნათობო!

არგანი - დია... თქვენს უბედურებას თუ მოვესწარი... ო, რარიგ მიყვარხართ!

ბელინი - არგან გამოგვევბით, რომ საიქიოშიც დაგიმტკიცოთ ჩემი ერთგულება.

არგანი - გულს რად მიკლავთ, საყვარელო?! დამშვიდდით, გმმა-დრებით!

ნოტარიუსი - ნია-ვიშით ფონს ვერ გავალოთ და არც სამაგისოდ გა-ქს საქმე.

ბელინი - ვერც კი წარმოიდგენთ რას ნიშნავს ქმრის თავგადაპ-ლელი სიყვარელი.

არგანი - დარდად ჩამყვება საფლავში, რომ თქვენგან შვილი არ მყოლა, თუმცა, ბატონი პურგონი შემპირდა, რაიმეს გაგიხერხებოთ.

ნოტარიუსი - ღმერთმა გისმიოროთ. სულზე უტკეცხო, ანდერძს ისე შევადგენ, როგორც ბატონი გვირჩევს, მაგრამ საწოლი რთახის კედელში ბატონის გვერდის თუცი ათას ფრანგს, ახლავე გადმოგცემთ. სატანებულ

სიცრთხილეს თავი არ სტკივა! ბატონ დამონისა და ბატონ უერანდის სახელზე გაცემულ ფასიან ქაღალდებსაც ზედ მოვაყოლებ.

ბეჭინი - უძალ მიწა გამისქდეს; თითხაც არ დავაკარებ... ქველში რამდენი მაქვს ჩატანებულიო, რა ბრძანეთ?

არგანი - ოცი ათასი, ჩიტუნავ!

ბეჭინი - თუ ხათრი გაქვთ, ფულზე სიტყვაც არ დაძრათ. ჰო, მართლა, ფასიანი ქაღალდები რამდენისაა?

არგანი - ერთი ოთხი ათასი - ფრანგისა, მეორე ექვსი ათასისა.

ბეჭინი - თქვენი სიცოცხლის ფასი, ამქვეყნად, არაფერი მეგულება.

ნოტარიუსი - საქმისთვის ხომ არ მიგვეხედა?

არგანი - კარგი აზრია. სამუშაო ოთახში უფრო ხალვათად ვიქნებით. მომენტელი, ძვირფასო!

ბეჭინი - აბა, წავედით, ჩემო ფიხო!

სცენა 6

ანულიერი, ტუანეტი

ანულიერი - ნუ მიმატოვებ, ხომ ხედავ რა დღეში ვარ.

ტუანეტი - მიტოვება რას მიქვია? თავსაც განაცვალებ!

ბეჭინი - ტუანეტი!

ტუანეტი (მოლიერს) - სადამო მშვიდობისა. ჩემი იმედი გქონდეთ!

მოქმედება II

სცენა 1

ტუანეტი, კლეანტი

ტუანეტი (მოლიერს) - რა გნებავთ, ჩემო პატონო?

კლეანტი - მე მეკითხებით?

ტუანეტი - ოკ, თქვენ ბრძანდებით? რა მოულიდნელი სტუმრობაა!

კლეანტი - რა ქარმა გადმოგაბროთ?

არგანი - მსურს გაფიგო, რა ბედი მეწევა. ძვრფას ანქელიკს გავეხაუბრები, ვეცდები, მისი გულისხმადები ამოვიცნო

და იმასაც გამოვკითხავ, რას ფიქრობს იმ საბედისწერო ქორწინებაზე, რომლის შესახებაც ეს-ესაა შევტბიშვ-კარგად მოქცეულებართ, მაგრამ ანუელიკის ხახვა არც ისე ადვილია. კარგად მოგეხსენებათ, დაუკითხავად ფეხს ვერსად გადგამს. უცხოსთან შეხვედრას უშლიან და ვერ გარე ცხვირს არ აყოფინებენ. მოხუც მამიდას უმადგარეთ, რომ იმ საღამოს, თეატრში წავედით. თქვენმა გრძნობამაც იქ იუჯოქა. ამის შესახებ არცერთს კრინი ტი არ დაგვიძრავს.

კლეანტი - ამიტომაცაა, რომ როგორც კლეანტი და როგორც შეუ-გარებული არ გამოგეცხადეთ! ჩათვალეთ, რომ მუსიკის გასწავლებლის მეგობარი ვარ და დღეს მის მაგივრად გეხაელით.

ტუანეტი - აი, მამამისიც. გვერდზე მიდექით, მოვახსენებ, რომ აქ ბრძანდებით.

სცენა 2

არგანი, ტუანეტი, კლეანტი

არგანი - ბატონმა პურგონმა მირჩია, ყოველ დილით, ოთახში ბატონმა პურგონმა მირჩია, ყოველ დილით, ოთახში ბი-თორმეტჯერ გაიარ-გამოიარეო, ის კი არ უთქვამს, სი-გრძეზე თუ სიგანაზე.

ბატონი, აი...

ბატონი, ამირადლა ილაპარაპე, შე სათოკევ, შენა! ტვინი ხომ ამირიე, ახლა ჩემს სხეულებასაც არად აგდებ და ყვი-რილით ყურები გამომიტედე.

იმის თქმა ვაპირებდი, რომ...

იყუჩ-მეტქი!

ბატონო...

რას ჩურჩულებ?

იმას, რომ სტუმარი გეახლათ, თქვენთან საუბარი სურს. შემოვიდეს.

ჩემო ბატონო...

ხმამადლა ნუ ლაპარაკობთ, პაერის რხევაშ შეიძლება ტვინი შეურყიოს ჩემს ბატონს.

ძვირფასო ბატონო, მიხარია, რომ უეხზე მდგომსა და მოდონიერებულს გხედავთ.

რას ბრძანებთ! ჯერ რა დროს მოდონიერებაა! ცდებით,

კლეანტი - ჩემი ბატონი იხევ იხე მისავათებული გახსლავთ.
მითხრებს, თავს კარგად გრძნობსო – სახეზეც არაფერი
ემჩნევა.

ტუანეტი - განა ვერ ამჩნევთ, რა ჭირი ადგახს?! მხოლოდ ცრუპენ-
ტელა თუ იტყვის, პირი აქაურობისკენ იბრუნაო. ასე
ცუდად ჯერ არ ყოფილა!
ჭეშმარიტად!

არგანი - ჩემო ბატონო, აღარ ვიცი, რა ვიფიქრო. ძალიან ვწუხ-
ვარ. თქვენი შეიძლის ხიმდერის მაწავლებელმა გამომზ-
ზავნა. იძულებული შეიქმნა, რამდენიმე დღით, ქალაქი
დაეტოვებინა და როგორც მეგობარს, მოხვა მის მაგივ-
რად ჩამეტარებინა გაკვეთილი. სხვაგვარად, თქვენ ქა-
ლიშვილს, რაც აქამდე უსწავლია, ისიც დაავიწყდება.
ამას რა სჯობს! ანჯელიკას უხმე.

ტუანეტი - უპრიანია, ეს ბატონი პირდაპირ ოთახში მივგვარო.
არა, აქ მოვიდეს.

არგანი - თუ არ განმარტოვდნენ, გაკვეთილს როგორ ჩაუტარებს.
შენ მაგის დარდი ნუ გექნება!

ტუანეტი - ჩემო ბატონო, შეწუხედებით, ტვინი აგემდვრევათ, შეი-
ძლება აღელდეთ კიდევ.

არგანი - სრულებითაც არა, მუხია მიევარს და სიამოვნებით...
აი, ისიც! ტუანეტ, მიდი ნახე, ქალბატონმა ტანო ჩაიც-
ვა თუ არა.

სცენა 3

არგანი, ანჯელიკა, კლეანტი

არგანი - მობრძანდი, შეიღო ჩემო, შენი მასწავლებელი ქალაქ-
ბარეთ წასულა და ეს ბატონი გამოუგზავნია სანაცვ-
ლოდ.

ანჯელიკა - დმტრითო ჩემო!

არგანი - რა მოგდის? რამ გაგაოცა?

ანჯელიკა - იციოთ...

არგანი - ასე რად აღელდით?

ანჯელიკა - უცხაური დამთხვევაა.

არგანი - რას გულისხმობთ?

ანჯელიკა - ამ დამით მეხიზმრა, კითომ რადიც საშინელებას გადა-
კეთარე და ვიდაც უცნობს, ამ ბატონს ტყვებისცალივით

კლეანტი - რომ ჰერცი, შეელა ვთხოვე პოდა, მანაც განსაცდელს
ამაცილა. ახლა ამ ბატონს ეუყურებ და მგრინია, სიზ-
მარი ამიხდა.

ტუანეტი - მოხარული ვარ, რომ ძილსა თუ დვიძილში, ჩემზე
ფიქრობთ. უფრო მეტად გავიხარებდი, ხიფათი რომ
დაგემუქროთ და მე მფარველ ანგელოზად მოგევლი-
ნოთ. თავს არ დაგზოგავდი.

სცენა 4

ტუანეტი, კლეანტი, ანჯელიკა, არგანი

ტუანეტი - პატიოსან სიტყვას გაძლევთ, თქვენი მონა-მორჩილი
გახდავართ და ყველა ჩემი გუშინდელი სიტყვა უკან
მიმაქს. ბატონი დიაფუარიუსი და მისი გაფი გახსლ-
ნენ. დმტრითმანი, კარგ რამეს გამოკარით ხელი. ლამა-
ზია, თანაც ჭკვიანი, თავადაც დარწმუნდებით. ორი-
ოდე სიტყვაც ქმარა, რომ თქვენს ქალიშვილს გულში
ჩაუვარდებ.

არგანი - დაბრძანდით, ჩემო ბატონო. ქალიშვილს ვათხოვებ და
აგერ, საქმროც ვახლა. ჯერ თვალითაც არ უნახავს.
დიდად მსიამოვნებს, თქვენს საუბარს რომ ვესწრები.
განსწავლელი ექიმის ვაფშვილი გახლავთ. ქორწილს
ოთხ დღეში გადავიხდით.

კლეანტი - დმტრომა ხელი მოგიმართოთ!
არგანი - მუხიას მასწავლებელს გადაეცით, გვესტუმროს.

კლეანტი - არ დავახანებ!

არგანი - თქვენც გეპატიუებით.

კლეანტი - მეტისმეტი პატივია...

ანჯელიკა - აბა, კონადად... მობრძანდებიან.

ტუანეტი -

სცენა 5

ბატონი დიაფუარიუსი, თომა დიაფუარიუსი, არგანი, ანჯელიკა, კლეანტი, ტუანეტი

არგანი - ბატონმა პურგონმა ქუდის მოხდა ამიკრადლა. თქვენც
ექიმი ბრძანდებით და კარგად მოგეხსენებათ, ამას რაც

შეიძლება მოუვეს.

ბატონი დიაფუარიუსი - ჩვენი ვალია, ავადმყოფს შველა მოუტანოთ
და არ უსიამოვნებები.

არგანი - ბატონო ჩემო, თქვენი სტუმრობა...

ბატონი დიაფუარიუსი - ჩვენ გეახელით...

არგანი - ...დიდი ბედნიერებაა ჩემთვის...

ბატონი დიაფუარიუსი - ჩემი ვაჟი თომა და მე...

არგანი - ...დიდი პატივია...

ბატონი დიაფუარიუსი - რათა გამოვხატოთ...

არგანი - ...ჩემი სურვილია...

ბატონი დიაფუარიუსი - ჩვენი სიხარული...

არგანი - ...შინ გეხტუროთ...

ბატონი დიაფუარიუსი - ...იმ მოწყალებისა გამო, რაიც ჩვენზე
მოიღეთ...

არგანი - ...რათა კიდევ ერთხელ გამოვხატო, ჩემი თქვენდამი
პატივისცემა...

ბატონი დიაფუარიუსი - ...და სტუმრად მიგვიღეთ...

არგანი - ...მაგრამ, თქვენც კარგად მოგეხსენებათ...

ბატონი დიაფუარიუსი - ...ესეოდენ პატივდებული...

არგანი - ...ბეჭავ ავადმყოფს...

ბატონი დიაფუარიუსი - ...ჩვენის კავშირით და ნება მომეცით...

არგანი - ...ისდა დამრჩენია...

ბატონი დიაფუარიუსი - ...პირობა დაგიდოთ...

არგანი - ...აქვე მოგახსენებთ...

ბატონი დიაფუარიუსი - ...რომ ჩემს ხელობას რაც შეეხება...

არგანი - ...რომ ძალ-ღონეს არ დაიგიშურებთ...

ბატონი დიაფუარიუსი - ...ისევე, როგორც ყველა სხვა შემთხვევაში...

არგანი - ...რათა წამითაც არ დაეჭვდეთ ჩემს...

ბატონი დიაფუარიუსი - ...მუდამ მზად ვარ...

არგანი - ...თქვენდამი ერთგულებაში...

ბატონი დიაფუარიუსი - ...გემსახუროთ, აბა, თომა ახლა შენირიგია. შენი ენაშეგვრობა გვაჩვენე.

თომა დიაფუარიუსი - მამისგან დავიწყო?

ბატონი დიაფუარიუსი - რა თქმა უნდა.

თომა დიაფუარიუსი - მორიგეონო, ზენაარს არჩევანი არ შეშლია,

ბოლო გიშვილადათ სახელი დირსეული დედისა, რამეთუ...
შოლიერი - ეს ჩემი ცოლი არ გახლავთ, ჩემი ქალიშვილია.
თომა დიაფუარიუსი - თქვენი მეუღლე სად ბრძანდება?

ტუანეტი - დიდება სკოლას, თქვენისთვის გამზრდების!

ბატონი დიაფუარიუსი - ჩინებულია!

არგანი - მოღი, ქალბატონებს მიესალმე.

თომა დიაფუარიუსი - ვეამბორო?

ბატონი დიაფუარიუსი - რა თქმა უნდა.

თომა დიაფუარიუსი - ქალბატონო, ზენაარს არჩევანი არ შეშლია,
როს გიშვილადათ სახელი დირსეული დედისა, რამეთუ...

შოლიერი - ეს ჩემი ცოლი არ გახლავთ, ჩემი ქალიშვილია.

თომა დიაფუარიუსი - თქვენი მეუღლე სად ბრძანდება?

შოლიერი - ახლავე გვახლებათ.

თომა დიაფუარიუსი - დაველოდო, მამაჩემო?

ბატონი დიაფუარიუსი - გააგრძელე! ქათინაურები უთხარი ქალიშვილის!

თომა დიაფუარიუსი - შეგავსად ქანდაკებისა მემნოსისა, რომელიც
რომა, რა წამს, გარიურაჟზე, მზე პირველ სხივსა სტურცის, უნაზეს ბგერებს გამოსცემს, შეც მსგავსად
ამისა, აღმიტაცებს გრძნობა ამაღლებული თქვენისა
მზიური მშვენიერების ხილვისა. ბუნებისმეტყველნი
გვიდასტურებენ, რომ მცენარე იგი პელიოტროპი მუდ-
მივ არს ყელმოლერებული, ასევე, გული ჩემი, ამიერო-
დან, მიემართება თქვენთა მშვენიერ თვალთა ბრწყინ-
ვალებისკენ, ვთარც უკიდურეს წერტილისკენ ამა ქვე-
ნისა. მაშ, მიიღეთ, ქალიშვილოთაგან უძირფასესო,
ხილდთა თქვენთა საკურთხეველზე ძღვენი გულისა
ჩემისა, რომელიც ახლა არა ესწრაფვის პატივისა და
სახელსა სხევასა, თუ არა ოდენ დარჩეს უკუნიო უკუ-
ნისამდინ მონა და მსახური და მეუღლე თქვენისა
კეთილშობილებისა.

ტუანეტი - აი, რას ნიშავს განსწავლება! რარიგ ჩაარაკრაკა!

არგანი - თქვენ რას გვეტვით?

კლეანტი - სასწაულია, ბატონო ჩემო! თუ ექიმიბაც ასე ხელვა-
წიფება, როგორც მჭერვეტყველება, მუშტარს ვერ აუვა-

ტუანეტი -	სწორი ბრძანებაა. მაღლი იქნება, ისევე კურნავდეს, როგორც ჭიკჭიკებს.
არგანი -	აბა, დატრიალდით, სეამი მომიტანეთ და სტუმრებსაც მიართვით. შენ კი, ჩემო შვილო, აქ დაბრძანდი. თავა-დაც ნახეთ, ბატონო ჩემო, რარიგ შეამექს თქვენი ვაჟი. ღვთის წყალობაა, ასეთი შვილის მამობა.
ბატონი დიაფუარიუსი -	- ბატონო ჩემო, ტრაბახში ნუ ჩამომართმევთ და მართლაც მეამაყება. ჯერ მასზე აუგი სიტყვა არ მსმენია. ვინც კი იცნობს, ცუდს ვერაფერს დასწამებს. ცინცხალი გონებისა რა მოგახსენოთ, მაგრამ გამჭრიახობა არ აკლია. ჩვენს ხელობაში კი სწორედ ეს არის მთავარი. პატარაობისას, ცელქი და მოუსვენარი არ ეთქმოდა. დინჯი, წენარი და უთქმელი ბავშვი იყო, არც გაროთბა-თამაშობა იტაცებდა ეგრერიგ. კითხვა ძლივს შევასწავლეთ, ცხრა წლისამ ანბანიც არ იცოდა. ეგ არაფერი, გვიანი ხილი უფრო ტკბილია, – მარმარილოზე ჭრა გაცილებით ძნელია, ვინემ ქვიშაზე ხატვა, მაგრამ ქვიშა ქარს მიაქსე, მარმარილო კი რჩება. პოდა, ეს ახლანდელი სიმბომე სწავლისა, სიმწირე შთაგონებისა მომავალი გონიერების საწინდარია-მეთქი, ვფიქრობდი. სკოლაში სწავლას თავს ვერ აბავდა, სიძნელებს არ კურებოდა და მასწავლებლებიც მიქებდნენ, გამრჯე და მონდომებული კმარწილიაო. ბოლოს, დიდი რუდუნებით, სწავლაც გაასრულდა და ახლა შემიღლია დავიკვეხნო, რომ მისი მსგავსი მოკამათე ჩვენს წრეში სხვა არვინ მეგულება. ვინ რა უნდა თქვას ისეთი, რომ ამან საწინააღმდეგო აზრი არ დაამტკიცოს. კამათში შეუვალია, სიტყვას ვერ გადაათქმებინებდა საქუთარ შეხედულებას ბოლომდე გაიტანს. მაგრამ უკელაზე მეტად ის მიამებს გულს, რომ ჩემი არ იყოს, ისიც პატივს მიაგებს წინაპართა შეგონებას, ხოლო თანამედროვეთა თითოდან გამოწოვილ გამონაგონს არად დაგიდევთ. არც მათ მსჯელობას აყვება და არც მათი აღმოჩენების სწამს, თუნდაც სისხლის მიმოქცევის თაობაზე.
თომა დიაფუარიუსი -	ამ ვაი-მეცნიერების წინააღმდეგ ნაშრომი დაკრებე, რომელსაც თქვენს ასულს მივართმევ პატივისცმით, როგორც პირველ ნიშანს ჩემი გონიერებისა. ბატონო ჩემო, ეს ნაშრომი ზედმეტი ბარგია, მე ამ საქმის არა გამეგება რა.
ანულიკი -	
ტუანეტი -	მე მიბომეთ. კედელზე გავაპრავ და ოთახს გავალამაზებ.
თომა დიაფუარიუსი -	მამათქვენის ნებაც თუ იქნება, დროის გასატარებლად, ქალის ცხედრის გაკვეთაზე გეპატიუებით, ახსნა-განმარტებებსაც თან დავურთავ.
ტუანეტი -	ამაზე კარგ გასართობს ვერც მოიგონებ. ზოგს დიდი საქმე გონია, შეუვარებული თეატრში თუ წაიყვანა, მაგრამ ცხედრის გაკვეთასთან ეს რა მოსატანია.
ბატონი დიაფუარიუსი -	- ქოწინებისა და გვარის გაგრძელებისათვის საჭირო თვისებებს რაც შეეხება, ჩვენი მეცნიერების თვალსაზრისის გათვალისწინებით, უაკოესს ვერც ინატრებთ. მწარმოებელი ძალა საქმაოდ მოდგამს და ჯანმრთელი შვილების გაჩენა-გამრავლებაც არ გაუჭირდება.
არგანი -	მეფის კარის ექმობას ხომ არ უმიზნებო?
ბატონი დიაფუარიუსი -	- მართალი თუ გნებავთ, ძლიერთა ამა ქვეყნისა სამსახურს არც აროდეს ვესწრაფოდი. მერწუნეო, მდაბიოთა შორის ყოფნა სჯობს. უბრალო კაცი მომთხოვნი არ გახლავთ. გამკითხევლიც არავინ გყავს. მთავარია, ხელობის წესსა და რიგს მიუვვ, დანარჩენი კი ღვთის ნებაა. მაგრამ თუ კი ვინემ კეთილშობილი ხდება ავად, ექიმებისგან მხოლოდ განკურნებას ითხოვს.
ტუანეტი -	გაგონილა ასეთი თავხედობა?! ექიმს როგორ უნდა მოთხოვო, გინდა თუ არა განმკურნეო. თქვენ მხოლოდ ის გევალებათ, რომ გასამრჯელო აიღოთ და წამლები გამოწეროთ. განკურნება კი ავადმყოფის საქმეა!
არგანი (კლეანტები) -	ბატონი დიაფუარიუსი - ჭეშმარიტად! მთავარზა, ავადმყოფს როგორც ეგების, ისე მოუარო.
კლეანტი -	არგანი (კლეანტები) - იქნებ ჩემი ქალიშვილი ამღეროთ, პატიოსანი საკრებულოს დასატებობად.
კლეანტი -	ტქვენს ბრძანებას ველოდი. ახლა კი მზად ვარ საზოგადოების შეხაქცევად, თქვენს ქალიშვილთან ერთად, სულ ახლახან შექმნილი ოპერის ერთი სცენა წარმოგიდგინოთ. აი თქვენი სიმღერა.
ანულიკი -	უნდა ვიმღერო?
კლეანტი -	თავპატიუს ნუ დაიდებო, გეთავევა. ნება მომეცით, ამ სცენის თაობაზე, ცოტა რამ მოგახსენოთ. ხმით ვერ დაგიკვეხნი, მაგრამ იმედი მაქს მაპატიებთ, რადგანაც ქალიშვილი უწევმოდ ვერ იმღერებს.

არგანი -	სამო ლექსებია?	ნები მწყემსის სახოწარკვეთა! სევდა და ნაღველი ისაღგურებს ვაჟის გულში, რარიგ შევგურს იმ აზრს, რომ საყვარელ არსებას სხვის მკლავებში იხილავს! და, აი სიჟეარულით გახელებული, რაღაც მანქანებით, მწყემსი ქალის სახლში შეაღწევს, რათა გაიგოს ქალის ზრახვანი და ისიც თუ რას უმზადებს ბედი. იგი რწმუნდება იმაში, რაც ესოდებ აშინებდა – ოჯახი საქორწილო სამზადისშია. მწყემსი ხედავს, როგორ მოდის ქალის სახლში უღირსი მეტოქე, რომელმაც ქალის მამის ახირებით, მისი ბედნიერება უნდა მოაშოოს. საყვარელი არსების გვერდით ხედავს მოზეიმე ტაკიმასხარა მოცილეს, საკუთარ წარმატებაში თავდაჯერებულს და რისხვით ანთებული, ძლივს იკავებს ბრაზსა და ბოლმას. მუდარით შესცემის თავის დათავის, მაგრამ მამის თანდასწრებით, ვერას უუბნება, მხოლოდ თვალებით ესაურება. ბოლოს და ბოლოს, მომთხოვის ფიალა ევსება, თავს ძლევს და ქალს გამოულაპარაკება:
ანჟელიკი -	მშვენიერო ფილისა გვერდი, ტანჯვა მაქმარე, უშენობით სიცოცხლეს მიჯობს შავი სამარე.	
არგანი -	გირსის, პატარძლის კაბას მაცმევენ წამების გარდა სხვას არას ველი ხედავ, დაგტირი ჩემს უბედობას ვით ავიტანო ეს სატანჯველი?	
ანჟელიკი -	ერთო ამას დამიხედეთ! არ მეგონა, თუ ჩემი ქალიშვილი ასე იმდევრებდა, რვეულში ერთი ჩახედვით, შეუცდომლად.	
ქლეანტი -	ჩემო ღვთავებავ, განა შენს გულში ჩემთვისაც არის მცირე ადგილი?	
ანჟელიკი -	პირველი ტრფობის გადავიწყება ნუთუ გგონია ასე ადვილი?	
ქლეანტი -	ო, ეს რა მესმის? ბედნიერი ვარ!	
ანჟელიკი -	პო-მეოქი, ტირსის, მე შენ მიყვარხარ!	
ქლეანტი -	ვით დავიჯერო? განა ჩემი ხარ?	
ანჟელიკი -	პო, ჩემო ტირსის, მე შენ მიყვარხარ!	
ქლეანტი -	შენი სიტყვებით გული გაცოცხლდა	

ანულიკი - ქლეანტი - და სიხარულის ცრემლებით ტირის! მე შენ მიყვარხარ, შენ გეტრფი, ტირისი! უზენაესო, ქვეუნის მფარველო, ჩემს ნეტარებას რა შევღრება? მაგრამ მეტოქე, მას რადა უშეთ? დმერთო, ისმინჯ ჩემი კედრება. რას იტყვის მამა? არ დაგონხნდები, უმაღლ სიკვდილი, ვერ მაიძულებს ვერარა ძაღლა! მამა რაღას ამბობს? უბრად გახლავთ. კარგა ვინგები ბრიუვი ყოფილა. თუ კი ამ სისულელებს ისმენს და ხმას არ იღებს. ო. ჩემო სატრფოო! არა, კმარა! ვერაფერი შვილი კომედია. ნაწერი მობოქეთ! ხად არის ის სიტყვები, ახლახან რომ წარმოთქვით. მუსიკის გარდა არაფერია. ნუთუ აქამდე არ გხმენიათ, რომ ახლა, სიტყვებს ნოტებით წერენ? ასე იყოს. ახლა კი, პატივი მაქვს, დაგემშვიდობოთ. ჩვენ კი, თქვენი თქერის გარეშეც იოლად გავალთ.

სცენა 6

ბეჭინი, არგანი, ტუანეტი, ანულიკი, ბატონი დიაფუარიუსი, თომა დიაფუარიუსი

არგანი - სულიკო, ბატონ დიაფუარიუსის ვაჟი გახლავთ. **თომა დიაფუარიუსი -** ქალბატონო, ჰეშმარიტად იმსახურებთ ზეცის-გან სახელს ლირსეული დედისა... რამეთუ, ვჰვრებ სახეა თქვენსა და... **ბეჭინი -** ბატონი ჩემო, ერთობ მახარებს თქვენი ხილვა. **თომა დიაფუარიუსი -** რამეთუ, ვჰვრებ სახესა თქვენსა და... რამეთუ, ვჰვრებ სახესა თქვენსა და... ქალბატონო, სიტყვა გამაწყვეტინებოთ და სათქმელს ვედარ ვაბამ... **ბატონი დიაფუარიუსი -** თომა, სხვა დროისთვის შემოიხე... **არგანი -** ცოტა ადრე რომ მოსულიყვავი, სულიკო... **ტუანეტი -** ქალბატონო! რამდენი დაგაკლდათ! აქაო და მეორე მამათ, მემხოსის ქანდაკებათ, პელოტროპას ყვავილით...

არგანი - შვილო ჩემო, ჩაპილე ხელი ბატონს და ცოდა-ქმრული ერთგულება შეფიცე... მამაჩემო... **რა მამაჩემო აგიტყდა, რისი თქმა გსურს?** ნუ მაჩქარებთ, დრო მოგვეცით ერთმანეთს შევეგუროთ. დე, ჩვენს გულებში იფეთქოს გრძნობამ, რომელიც ესოდენ აუცილებელია სრულყოფილი კავშირისთვის. **თომა დიაფუარიუსი -** ჩემდათავად, დიდი ხანია შევიგრძენი სიცვარული და დახანების მიზეზს ვერ ვხედავ. **ანულიკი -** თქვენი არ ვიცი, მე კი საჩქარო არაფერი მაქვს. იმასაც გაგიმზელო, რომ თქვენმა ლირსებამ ჩემსე, ჯერ-ჯერობით მაინც, დიდი შთაბეჭდილება ვერ მოახდინა. კარგი ერთი! შეუდღლებით და ყოველივე მოგვარდება. გთხოვთ, მამაჩემო, დრო მომეცით. ქორწინება ის ჯაჭვია, რომელიც ხების გარეშე არ უნდა შეიბა და თუ ეს ბატონი ლირსეული კაცია, ნაძალადეკ შეუდღებას თვითვე არ იხებებს. **თომა დიაფუარიუსი -** საღია აზრის საწინააღმდეგოს ბრძანებთ. ხომ შეიძლება პატიოსანიც ვიყო და მამათქვენის თანხმობით, ხელიც ვთხოვთ? ძალად სიცვარული სად გაგონილა? **თომა დიაფუარიუსი -** ჩემს სიცვარულს რა მოფუქერხო? **ანულიკი -** შევვარებულს საცვარელი არხების ხების დაფახება შევინი! **თომა დიაფუარიუსი -** მოღით გავარჩიოთ: თუ ქალის დაუყვლებას არ გულისხმიოთ, საღავო არაფერი მაქვს, მაგრამ თუ საცვარებლ ქალზეა ლაპარაკი, ჩემგან თანხმობას ნუ ელით. ამაღ იხარჯებით. ბატონმა ეს-ეს არის სახწვლებული დამთავრი და სიტყვა-პასუხი არ შევმლება. რატომ არ გსურთ, თქვენც განხსავლულთა ხიაში მოხვდეთ? იქნება სხვაზე შევვარდა გული? ასე რომ იყოს, მერწმუნეთ, არჩევანს გონებისა და პატიოსნების კარხახით გავაკეთებდი. **ოთო! მე სათვალაგშიც აღარ მიგდებთ?** სულო ჩემო, შენი რომ ვიყო, ძალას არ დაგატანდი. მე ვიცოდე და ჩემმა ქალობამ... კარგად მესის, რახაც ბრძანებთ, ქალბატონო. კარგად ვეწყი თქვენს ჩემდამი კეთილგანწყობას, მაგრამ, ვაჟვობ, შეხაფერი რჩევები მომცეო.

ბელინი -	იმდენად ჭკვიანი და პატიოსანი ბრძანდებით, რომ მამის სურვილს არად აგდებთ. კი, ქველი დრო იყოს...
ანჯელიკი -	შვილის მორჩილება უსახლვრო არ გახლავთ, ქალბართო. არც მოხობაა გონიერებისა და იანინიერების ერთადერთი საფუძველი.
ბელინი -	გამოდის, ქორწინებაზე უარს ამბობთ: ეგ არის, რომ საქმროს შერჩევას თავადვე ითავებთ.
ანჯელიკი -	თუკი მამაჩემი ჩემს რჩეულს არ გამაყოლებს, იმას მაინც ვთხოვ, რომ ვინც არ მიყვარს, ის არ მარგუნოს საქმროდ.
მოლიერი -	ბატონებორ, ყოველივე ამისა გამო, პატიებას გთხოვთ.
ანჯელიკი -	ქორწინებისას ყელას თავისი მიზანი ამოძრავებს: მე ისეთ ქმარს ვისურვებ, ვისაც შევიყვარებ, სიკვდილამდე ვუერთვულებ და ვისგანაც მხეავს აღქმას მოვისმენ. ვიდაც, შეიძლება, მშობლების მეურვეობისგან თავის დაღწევას და საკუთარ ხუმრულებზე სიარულს არჩევს; ოღონდ კი გათხოვდეს და ქონებას ქონება მიუმატოს, გულის სწორის ვინაობასა და რაობას არად დაგიდევს. ლამაზად კი გამოიგიდათ, მაგრამ, მაინც რის თქმა გსურთ?
ანჯელიკი -	მე იმას ვამბობ, რასაც ვფიქრობ.
ბელინი -	ამდენ სისულელეს ვედარ ავიტან.
ანჯელიკი -	გსურთ მაიძულოთ, რომ უხეშად გიპასუხოდ, მაგრამ ვერ ეღიორსებით.
ბელინი -	გაუსრდელი ყოფილხართ!
ანჯელიკი -	ამაოდ დაშვრით!
ბელინი -	საოცარია, რარიგ ამპარტავანი და მედიდური ბრძანდებით!
ანჯელიკი -	გაცხარება კარგს არაფერს მოგიტანთ. თქვენს ფეხის ხმას ვერ ავევები, ამიტომ ხჯობს, ახლავე დაგროვოთ. უერი დამიგდეჭ: ან ასე, ან ისე. აირჩიე: თოს დდეჭი ქორწილი, თუ არა და დედათა მონასტერი.
არგანი -	ვწუხვარ, რომ გრივებთ, სულიკო, მაგრამ ქალაქში საქმე გამომიჩნდა და უნდა მიიხედო. მალე გეახლებით. მიბრძანდით, ქიორფასო, თან ხოტარიუსთანაც შეიარეთ, უთხარით დააჩქაროს.
ბელინი -	ნახვამდის, სულიკო.
არგანი -	აი, სიყვარულიც ამას ჰქვია. ხომ ხედავთ, რარიგ მაფახებს...
ბატონი დიაფურიუსი -	ნება მომეცით, გამოგეთხოვთ, ბატონი ჩემო.

(იხმის მოლიურის ტირილი)

არგანი - მე კი მეგონა, გაგართეთ.
მოლიური - სიბრიუკე ვერაფერი გართობაა.

(გხახიობები გადიან, სცენა ცარიულია)

(ხიხუბე)

სცენა 7 მადლენ პოლენის აჩრდილი

მადლენის აჩრდილი - უმაღლესი წყალობა მიიღო უფალმა, წარსულის გახსენების უნარი რომ დაგვანათლა.

მაგონელება სახლი, სადაც დავიბადე და თოთო ბავშვმა რამდენიმე წელი გავატარე, მამაჩემის გვერდით... სკოლის წიგნების მკაფიო სურათებივით შემოინახა მეხსიერებამ სახლის განლაგება, ოთახების რიგი, ორი წინკარი... სახლის გვერდით, წყალსაქანი: წყლის საცავი, მოსურათხარებული კედლებით და სატყუარა მოხატული ფანჯრებით. სშირად მიყვერებივარ ნახატ ფანჯრებს. ჩემთვის ისინი მოხატული კი არა, ამოქოლილი იყო. მათ უკან კი არაფერი, არა რა სისავსე, მხეოლოდ და მხოლოდ სიცარიულე – ძრწოლით წარმოვიდგენდი კედლებს მიღმა, ცივ საკენებში გამოკეტილ, პაერსა და სინათლეს დანატრებულ ქალწულებს. რამდენჯერ უამბიათ ჩემთვის განმარტოებულ ციხურმაშე ებში გამომწყვდეულ ქალიშვილებზე. წყალსაქანი მოჯადოებულ ზღაპრულ შადრევნებს, კაციჭამიებს და ურჩეულებს მაგრიგბდა.

ამ სახლში იწყება ჩემი ბავშვობა. უერისწამდები ხმაური, სიკასესე და მხიარულება, ამასთან ერთად სკედა და მწყხარება, რაც დღესაც ტკივილად მოქმედება. ახლაც განვიცდი იმ აუტანელი დუმილის სიმძიმეს. ყოველ შეკამაობებას, ერთდროულად ერთმანეთის მოყვარე და მოძულე ადამიანების მიერ გაცხარებულ გულზე წამოსროლილ სიტკებს რომ მოვებოლდა. რომ მკითხოთ, ვერც გიპასუხებთ უერადათ თუ სძულდათ ერთმანეთი. სახლის ერთი ბინა ჩვენ გვეკავა, მეორეში ბეჭრები სახლიობდნენ. უველი მსახიობობდნენ. უცროს ბეჭრს, ჟოზეფს, არ ვიცხობდო. ოჯახის ყელა წევრმა ცხოვრება თვეტრს დაუკავშირა. ამიტომ, საგვარეულო ლირსების წარმოსახუნად, ხშირად მიმეორებდნენ, ახალგაზრდობაში მამაჩვენიც მსახიობი იყოთ. ერთი ეს კი ვიცოდი, რომ მდინარეებისა და ტყეების სახამართლო საქმეთა აღმასრულებლად მსახურობდნება. მაგრამ ის, რომ ამ ერთობ მოკრძალებულმა კაცმა

მსახიობთა მთელი თაობა შვა და რომ თეატრის სიყვარული, რომელიც ქაღალდა და რბილი ჰქონდა გამჯდარი, აშკარად ერთხელაც არ გამოუხატავს, ახლაც იღემალ გამოცანად რჩება ჩემთვის.

შოზეფის უფროს ვაჟეც ბევრს ვერაფერს მოგახსენებთ. უცნაური კი! ამ მსახიობის ბევრი მამაქემისას მაგონებს: ისიც ცოტაოდენ ენას უკიდებდა. „დაბენეულის“ ერთ-ერთი წარმოდგენისას გულმა უმტკუნა და სახლში მოყვანისთანავე სული განუტევა. სახლში მეორე ბეჭარიც ცხოვრობდა, სახელად ლური, კველაზე უმცროსი. მეტსახელად წვრილა. ვერცხლისწერალივით მკირცხლი, ცხოველებს ბაძავდა და გვარიანა-დაც მართობდა: აქეთ ძაღლი, იქით მგელიო. მაგრამ, თეატრს გული ვერ დაუდო.

კარგად მახსოვს დეიდა მაღლენის ბინა. კველაზე მშვიდ საათებს იქ ვატარებდი. საწოლი თახის ფანჯრები ეზოს გადაფურებდა. დეიდა ძვირფასეულობას გადმოფენდა. რა გინდა სულო და გულო: ანდამა-ტისთვლიანი ბეჭდები, ამეთვისტო, საფირონი თუ მარგალიტი. უძირო სკივრიდან თეატრალური სამოსელი ამოჰქონდა: ოქრომეტანი კაბები, ვერცხლის სირმებით გაწყობილი სატინის საშინაო ხალათები, შავი ტაფთის მოსახსამები, თვალისმომტკრელად ელვარე შვინდისფერი ან მეწამული ხავერდის ტანსაცმელი.

ზაფხულის ერთ ნაშუადდევს პალე-როიალის ბაღების მოსახახულებლად წამიყვანა. ფართედ გადაშლილი ველის შუაგულში სა-დარაჯო კოშურა იდგა, რომლის მხგავსს მიუდგომელ და მიყრუებულ სოფელში თუ გადააწყდებოდი. ეს მცირე ზომის სიმაგრე, რომელიც პატარა უფლისწერისთვის ააგეს, ზუსტად ისეთი ეშმაკობითა და გემოგნებით იყო გაწყობილი, როგორიც ნამდვილ ციხე-სიმაგრეს შეშვენის. ბახტიონები, ზღუდვები, დახლართული დერეფნები, სათოფურები, ძნელად დასალაშქრი ციცაბოები, კოშკურები, მგონი ასაწევი ხიდიც... კოშქს ორმაგი დანიშნულება პქონდა: შეგეძლო დაგეცეა, შეგეძლო ალყა შემოგერტება და იერიშით აგედო. კორნელის ტრაგედია იყო მინიატურაში. მცირეწლოვანი მეფე თმობანას თამაშით ერთობოდა, თოქოს ომი ერთი დიდი თეატრალური სანახაობა ყოფილიყო. სწორედ მაშინ შეკითხარე ტრაგედია.

მაღლენი მეკითხებოდა: “გინდა მსახიობი გახდე?” მე არაფერს ვასუხობდი.

და აი, ერთ დღეს, ოჯახში სიკვდილმა და გლოვამ შემოაბიჯა. ჩემი პირველი გულის ტკიფილიც მაღლენის სიკვდილს უკავშირდება.

მაღლენი მამახემზე წლოვანი იყო. მისმა გარდაცვალებამ მამა სულით ხორცამდე შეძრა. ეტყობა, რადაც ზეგარდმო ნიშანი იგულვა ამ უკაცრ სიკვდილში. დასახრულის სიახლოვე შეიგრძნო, აღერის რადკლდა და მარტობის განცდა მოემალა. რამდენი წელია, რაც

მაღლენს იცნობდა, ჯერ კიდევ იმ არეული დროიდან, როდესაც მსახიობთა დასთან ერთად საფრანგეთის სამხრეთში მოგზაურობდა. თუ არ კიდები, სწორედ მაშინ შეკითხარეს ერთმანეთი. მოწიწებით ვაჟრობოდა. მსახიობებთანაც ასეთი იყო – თავაზიანი, ალერსიანი, თითქოს მაღლიერების გამოხატვა სურსი. კამი-ვამ მტრად კიდებოდა, ბოდმას ანთხევდა, მწარე სიტყვას გადაკრავდა, რადაცაში აღანაშაულებდა, თუმცა არც კი ვიცი, რაში. დღესაც ვერ გამიგია, რას ერთოდა.

ავად იყო. მეურნალობასზე უარს ამბობდა. უეცრად, საშინლად იფექტებდა, თოთქოსდა კველა ეზიზდებოდა. გაუხამლისი წუთები ზღაწებით იწელებოდა. მე საწოლ თოასს ვაფარებდი თავს. ხშირად მსმენია, როგორ ბურგბურებდა სიბეჭდებში მარტოდ შოთხილი, კაგშანმოხილი: “სიმშვიდე მსურს... მხოლოდ სიმშვიდე... მშვიდად უნდა ვიყო”.

მოგვიანებით, როდესაც იმ წლებს და კრაზანების ბეჭდესავით აფორიაქებულ ჩემს სახლს გოხსენებდი, ხშირად მიფიქრია, რას განიცდიდა სხეული მამა, როდესაც უან მობრუნებულს, იგივე პერსონაჟები ხელებოდნენ, რომლებიც ეს-ეს იყო სცენაზე დატოვა. ამას ისიც ემატებოდა, რომ ბევრმა მოიძულა: მაყურებლების უმრავლესობა, ზურგს უკან ჩასაფრებული მოქმედები, კქიმები თუ მდგველომსახურები, ცრულვთისმოსავნი თუ რქიანი ქმრები, ან თუ ფანატიკოსი ინტელექტუალები. სახლში კი, ცხოვრება თეატრის გაგრძელება იყო: დედას ეკინკლავებოდა, ისე როგორც სულ ახლახან, ხცენაზე. მხოლოდ იმ ეკინკლავებოდა, ისე როგორც სულ ახლახან, ხცენაზე. მაყურებებისხესხვებით, რომ იქაური კამათი მისთვის სუმრობა იყო, მაყურებლისთვის კი თავშესაქვევი, აქაური კი აღიზიანებდა და სულ უწამლაფლა მნელია ეჭვიანი ქმრის ნიდაბი ცხოვრებაშიც ვერ ჩამოიცილო და უფლებდე, ყოველ წამს ატარო...

მისთვის სახლი არც თავშესაფარი იყო და არც მშვიდი ნავთსაყდელი.

წარმოიდგინეთ მდუმარე სახლში პატარა გოგონა, დაუცველი, სრულიად მარტო... მაგრამ ეს მდუმარება, ბეჭდიერებასთან უდრტვინველი განმორება ჩემში ისევ აღვიძებს გარდასეულ განცდებს, მიმეგ აჩრდილებს, ძნელად შესაცნობ სინდისის ქენჯნას...

საკუთარი უსუსერობის შეგრძნება მტაზავება...

მამა ეერ დაგაფასე, საკმაოდ ვერ შეკითხარე და სიკვდილის შემდეგაც ვერ დავიცავი...

ერთადეგროთ ქალიშვილის მომაგალზე ზრუნავდა. სიკვდილის წინ კიდევ ერთხელ სცადა... ეს მისი უგანასკნელი გაბრძოლება იყო...

ბოლო კომედიაში, დიახ, სწორედ რომ ბოლო აღმოჩნდა, ხცენაზე გოგონა გამოიყანა. “ცრუ ავადმყოფში” ერთ-ერთი მოქმედი პირი ანეკლდისა, გასათხოვარი ქალიშვილი. ანეკლდის შვილი თუ რვა წლის უმცრობი და ამოუკენა და ერთი ხცენა მისთვის დაწერა. ეს გოგონა

დუიზონი გახდავთ...

იმ დროს, მეც ამ ასაკის კიყავი. სცენას რომ წერდა, მამა ჩემზე ფიქრობდა, მხოლოდ ჩემთვის წერდა. გაძედა და პირსაში გოგონას მიუჩინა აღგილი, სურდა ჩემი თამაში ეხილა. ყოველივე ეს მხოლოდ ჩემთვის გააკეთა. შეეცადა დავეყოლიებინე სცენაზე გავსულიყავი. გავუძალიანდი. მაინც მაიძულა, მაგრამ სცენაზე ხმა ჩამიწყდა, ერინტი ეკრ დავდარი. მამა მიხვდა, წყლის ნაყვა იყო და შემეტვა.

რატომაა მამაჩმის ყველა პიქაში ერთი უჩინარი პერსონაჟი, ჩრდილი, იდუმალი ტკივილი, კაშანი? იქნებ ბავშვობაში დაკარგული დედის მოგონებაა? შეიძლება უდროოდ გარდაცვლილი მშები, ნიკოლა და უანი ახსენდებოდა? ან იქნებ და, მაღლენი? ან ჩემი პატარა ძმა, ლუ, ლი, ნამსხვრევებად ქცეული და გაცამტვერებული ოჯახების გარდა, სხვა არაფერი მოიძებნება მიწის გულზე?

რატომაა, რომ ახლაც უკრში მიღვას არგანის ამოახილი: “ან დიაფორიუსი, ან დედათა მონასტერი?” ბავშვობის წლები, ჩემთვის ესოდენ ლადი, მხიარული, მამაჩმისთვის ტანჯვა-წამების ხანა იყო. პო და მეც, სხვების მსგავსად, ვერაფერი შეკვავაზე, ვერც სალბუნი, ვერც წრფელი გრძნობა. აყალ-მაყალი დაიწყებოდა თუ არა, უმაღლ საწოლ ოთახში გავრბოდი. არც ის ვიცოდი, ნამდვილად ვწუხდი თუ არა. მაგრამ, ბავშვები არაფერს ივიწყებენ.

ისიც ბედისწერის ბრალია, რომ ჩემი ოჯახის ცხოვრება მარტო-სულმა, უქმროდ და უშეილოდ გადაგეტულმა უნდა დავახრულო. აი, ასე უნდა დავუდო ბოლო მწუხარებასა და უბედურების გრძელ რიგს და წერტილი დავხვა. შინაბერა დავრჩი. ბავშვები არც მომსურვებია და არც მყოლია.

მამა 17 თებერვალს გარდაიცვალა. იმ ხადამოს ზედა სართულზე, მემინა... არც არგის გავუდვიძებივარ. როდესაც ცხედარი გააპატიოსხეს და ოთახში შემოიყვანეს ძლიერ ვიცანი. გახევებული სხეული საწლოზე იღო, თავთოთ ორი მონასტონი სულთათანას ბუტბუტებდა. მოშორებით დამაკენეს და არაფერი მესმოდა. არც მომსვლელ-დამხვერთა სჯა-ბაბასი, არც კიბეზე ამავალ-ჩამავალი ადამიანების საუბარი (ყოველივე მოგიანებით მიამბექს), არც ჩერჩულით ჩათქამი: “საშინელება! მეფეს უნდა გამცნოთ!” არაფერი მახსოვეს. არც ის, თუ რა მოკუდა სიქვდილს, როგორ ჩაუშეს საფლავში ცხედარი, რაიც არაფერია, თუ არა “მტკერი მიწისა”!

რამდენიმე დღის შემდეგ გავიაზრე, რომ მამა მართლაც მომიკვდა. ეს მაშინ მოხდა, როდესაც კარადაში, თეატრალური კოსტუმების გრძელ წებაში, მოვლემარე ფრინველივით შესუსტდი მიხი სამოსხლი ვიცანი, ცარიელი, მოშვებული, უსახური, ძალაგაცლილი, მაცოცხლე-

ბელი სულისგან მთლიანად დაწრეტილი. მხოლოდ მაშინ ვიგრძენი არყოფნა სხეულისა, რომელიც ამ ტანსაცმლს ჰქომარიტ სიცოცხლეს სტენდა და იმასაც მივხვდი, რომ ამიერიდან იგი ვადარასოდეს შეაგვებდა ამ საშინელ სიცარიელეს.

წარმოგიდგინე, რომ მაცვლეულმა სიკვდილმა, რომელმაც მამა სცენაზე შეიტყუა, მისი საყვარელი, ახლა უკვე ცარიელი ყვითელი და მწვანე შეირის ტანსაცმლის ნაკვებსა და ჩრდილებში დაიბუდა. ჩიტის ფრთვული განვითარებაში ქუდის კიდევებსაც, რომელიც სცენაზე თვალებით გაწყობილი ფარფაში ქუდის კიდევებსაც, რომელიც სცენაზე თვალებით გადატყურებად, ხედვას უშლილდა და მრუმე სიშავეში გულჭრის შეგრძნებას უშმაფრებდა, სიკვდილის იერი ედო.

(გრძელი სიჩუმე)

არგანი მოკვდა.

ზედმეტ პერსონაჟები დაწრმომედებინა თავი. ჩემში ჯერ კიდვე ცოცხლობდა ლუიზონი, მაგრამ ახლა იგი იმ უფერულ არსებას დაგმგანა, რომელსაც გაბრაზებული მსახიობები სცენიდან აძევებენ, რადგან არ იციან რა მოუხერხონ. სცენაზე კი არა, სინამდვილეში, ჰქომარიტ ცხოვრებაში ვიქეცი მოლიერის პერსონაჟად, იმად, ვისაც სცენური სიცოცხლე არ ეწერა. მსახიობისა არაფერი მეცხო და ის საქმეც არ მემარჯვებოდა, რომელიც ბეჭარების გვარში თაობიდან თაობას გადაეცემოდა. თამაშზე მოგახსენებთ. ვიყავი ის, რაც ვიყავი, არც მეტი, არც ნაკლები, შინაგანად დაცლილი, ფულურო.

სიმარტივეში სულ მარტოდ რომ არ მეგრძნო თავი, წმინდა ჩახახვის მონასტერის შევეკვდლებ ასე დავშორებო თვალს და ოუტრს, რომელიც არ მიყვარდა. მონასტერის ტბილ უსაქმერობაში, ქმრისა და შეილების გარეშე განვლელიდი ცხოვრების დარჩენილ დღეებს, ამ თვლემისგან ერთხასაც რომ არ გამოვევანე შემთხვევას, რომელმაც სული ამიფორიაქი და რომელის მოყოლა მართლაც ლირს.

(გრძელი სიჩუმე)

სხვებისაგან არაფრით გამორჩეულ ერთ დილას სამლოცველოში შევედი, რათა წირვას დავსწრებოდი. სანამ წირვა დაიწყებოდა, საკანი მოვათვალიერე და რამდენიმე ჩემსავით მონასტერის კმაყოფაზე მყოფ ქალიშვილს კვიდე თვალი. ერთმანეთს ენუზეულებოდნენ, მაგრამ ჩემს დანახვაზე მყისევ ჩანუმდნენ. გაურკვევალი ბუტბუტიდან დღდაჩემის სახელი მომწვდი უსრი. მოელი დღე იმ დექილუხე ვფიქრობდი, რომელსაც სიკვდილის მიზე სამოსხლის განვითარებაში მართავდა. სამრიული მართლაც გამოვლაპარაკებოდი ერთ-ერთ გოგონას, რომელსაც სხვებზე კარგად ვიცხოდა. მიკითხ-მოკითხვით გავიგო, ჩურჩულის მიზე ჩემი შმობლების განმქებელი პატარა წიგნი იყო, რომელიც “ცნობილ მსახიობ ქალს” ეძღვნებოდა... ო, დედიკო... ის, ვინც მსგავსი წიგნის დაწერას იკადრებს, საქუთარ სიცელ-

75

ვიღს, ბოლმას და შურისძიებას აქოლილი, უდირსი და ზნედაცემული პირვენებაა. ვის მოუვა აზრად ლაფი დაასხას გარდაცემულს და მისი დი: “ვინ უნდა იყოს?” ვაგლას, რომ ხელმოსაყიდი არაფერი მაქვს, ავტორი ხემი ბავშვობისლრიჩელ ამბებს ისსერებს. კარგად ვიცოდი დი, რომ დედაქემს ქვრივობა თხვრასა და გოდებაში არ გაუტარებია, ლი. მამაქემის წინააღმდეგ წამოყენებულ ბრალდებებს კუშტი, გულის შემძრელი ტრაგედიის ელფერი ედო.

მამას სისხლის აღრუვაში დანაშაულებდნენ, აქამ დი, საკუთარი ქალიშვილი შეირთო ცოლადო, ხემს არსებობას კი აინუნშიც არ რომ უკვლიერთო ასრული მასტებ გადატყდებოდა, გაუხაძლის ტყირთად შიც არ იყო. რატომ ერთხელ მაინც არ იფიქრა მჯდაბელიმა, რომ ამ ცილისწამებათა ერთადერთი სხვერპლი სწორედ მე ვიქნებოდა, გულ-ში ეჭვი ჩამიძრებოდა, სისხლს მომიწამლავდა, მთელ ცხოვრებას ჯოჯოხეთად მიჰცევდა?! არავის, - არც ერთ კეთილ ძეგლ მეგობარს, არც თვით მევეს, - არ გავხეხნებივარ, არც ერთს არ დაცდენია ბოსუემაც², როცა კადების თაღებქვეშ, არწივის გამჭინავი ხმით ადამიათა მოდგმის სიდიადება და ხილირებული ქადაგებდა, ერთხელაც არ გაიხსენა ხაბრალო ქალიშვილი, კველა ამქვეწიერი ხილვითა და ბოროტებით დამძიმებული ცოდვილის შეილი, თვითონ უცოდველი და ცოცხალი და მამაქემის ხიკვდილი ზეცის ხამართლიან საზღაურად მონათლა.

მე ისევ ჩრდილში გავდექი. ხემი ცხოვრება მარტოსულის არსებობაა, მოწესრიგებული, უხადო და თაღხით მოხილი. არ გაგთხოვდი; არც სიკვარულის გამეგბა რაიმე, არც დედობიხა. სხვების ჩრდილს ვეფარები. წარსულის სურათების ფერები ისე ჩამიკვდა, რომ კაცის თვალი ვეღარაფერს გაარსევს. არც მიცხოვრია, არც მუკარებია. ისტორიის სცენას ხორცშეხსნელ მოქმედ პირად შემოვრნი. თანდათანობით გშორდები სხვებს, უდაბნოს შუაგულიკენ მივიწევ ჩაბიჯ-ჩაბიჯ, ვითარც აღცეხსტ³ და სულში დრამად ვინახავ ხაიდუმლოს, რომელსაც ვერავის ვერასდროს ამოიცნობს.

² ბოსუე - ფაქ ბენი (Bossuet) (1627-1704) – ფრანგი ლიტერატურული და მწერალი

³ აღცეხსტ - ფ. ბ. მოლიერის პიესის „მისახტრული“ მთავარი უმარი

სცენა 8 ლუიზინი, არგანი, მადლენის აჩრდილი, მოლიერი

- მოლიერი** - არავინაა? განა შეიძლება სნეულის დათის ანაბარი მიტოვება? ძინ-ძინ-ძინ...
- მადლენის აჩრდილი** - რა გნებავთ, მამიკო?
- მოლიერი** - მომიასლოვად, შემობრუნდი. თავი ასწიე და თვალებ-შემომტხედე!
- მადლენი** - რა დავაშავე, მამიკო?
- მოლიერი** - აბა, დაიწევ!
- მადლენის აჩრდილი** - რა დავიწევო, მამიკო?
- მოლიერი** - სათქმელი არაფერი გაქვს?
- მადლენის აჩრდილი** - თავის შეხაცევად შემიძლია სახედრის ტყავის სდაპარი, ან კვავისა და მელის არავი გიამბოთ, სულ ახლახან კისწავლე.
- მოლიერი** - ამას არ გთხოვ.
- მადლენის აჩრდილი** - სხვა რა მოვევე?
- მოლიერი** - აი, შე კემაკო, კარგად ხვდები, რახაც გმითხები.
- მადლენის აჩრდილი** - მაპატიე, მამიკო, არაფერი მესმის.
- მოლიერი** - ასე უნდა მამის მორჩილება?
- მადლენის აჩრდილი** - რას მემართლებით?
- მოლიერი** - ხომ გითხარი, რახაც ნახავ, კველაფერი წვრილად ჩამ-იკადლე-მეტქი.
- მადლენის აჩრდილი** - დიახ, მამიკო.
- მოლიერი** - მერქ?
- მადლენის აჩრდილი** - აკი გიამბობთ კიდევ კველაფერ.
- მოლიერი** - დღეს ისეთი არაფერი გინახავს?
- მადლენი** - არაფერი, მამიკო.
- მოლიერი** - სულ არაფერი?
- მადლენი** - არა, მამიკო.
- მოლიერი** - არ სტყევი?
- მადლენის აჩრდილი** - გაფიცებით.
- მოლიერი** - თე ასეა, განვეხნებ სეირს!
- მადლენის აჩრდილი** - რა დავაშავე, მამიკო?
- მოლიერი** - აი, შე აღქაჯო, რად არ მეუბნები, რომ შენი დიხ თოახში ვიღაც უცხო კმარვილი ნახავ.
- მადლენის აჩრდილი** - რას ამბობთ, მამიკო?
- მოლიერი** - აი, ეს ჯერაზე მოგიყვანს.
- მადლენი** - მაპატიე, მამიკო!
- მოლიერი** - ჯერ წერპლა მინდა იგემო სიცრუისთვის, მერე ვიღა-

პარაკოთ!...
მადლენის აჩრდილი - მაპატიო, მამიკო!
მოლიერი - ვერ ეღირხები!
მადლენის აჩრდილი - ნუ გამწვდოლავთ!
მოლიერი - ახია შენზე!
მადლენის აჩრდილი - დათის გულისთვის, დამზოგეთ!
მოლიერი - აბა, გაემზადე!
მადლენის აჩრდილი - მტკივა, მამიკო. საცაა სული გამქურება.
მოლიერი - რა გემართება ლუიზონ? დმერთო ჩემო! ლუიზონ, გენის? უბედულ ჩემო თავო! მოვკალი! ეს რა ჩავიდინე?
 ეშმაქსაც წაუდია ეს წკეპლები! სულ ამათი ბრალია! რო, ჩემო საბრალო პაჭია ლუიზონ!
მადლენის აჩრდილი - კმარა, მამიკო! ნუ ხტირით. ჯერ სულ მთლად
 არ მომკვდარვარ.
მოლიერი - ერთი ამ თვალთმაქცეს დამიხედვეთ! კარგი, ამჯერად
 შეგინდობ, ოღონდ იმ პირობით, რომ ყველაფერს მეტყველებოდა.
მადლენის აჩრდილი - პირობას გაძლევთ.
მოლიერი - თუ იცრუე, ჩემი ნეკა თითო სიმართლეს მეტყვის და.
მადლენის აჩრდილი - პო, მამიკო, ერთი კაცი მოვიდა.. ჩემი დი
 ოთახში... მეც იქ ვიჟავი...
მოლიერი - მერე?
მადლენის აჩრდილი - რა გნებავთ-მეთქი, დავვკითხე. სიმღერის მას-
 წავლებელი ვარო.
მოლიერი - დახე დახე, მერე რა მოხდა?
მადლენის აჩრდილი - ის იყო და ჩემი დაც მოვიდა.
მოლიერი - მერე?
მადლენის აჩრდილი - ახლავე უკან გაბრუნდითო, უთხრა, საფრთხე-
 ში არ ჩამაგდოთო.
მოლიერი - მერე? მერე?
მადლენის აჩრდილი - იმას კი, ვეხები უკან რჩებოდა.
მოლიერი - რაო, რას ამბობდა?
მადლენის აჩრდილი - აბა, რა ვიცი, ბევრს რასმე.
მოლიერი - მაინც, რაო?
მადლენი - მიყვარხარო, შენზე ლამაზი არავინ მეგულებაო... რას
 არ ამბობდა.
მოლიერი - მერე?
მადლენის აჩრდილი - მერე მუხლებზე დაემხო.
მოლიერი - მერე?
მადლენის აჩრდილი - მერე ხელები დაუკოცნა.
მოლიერი - მერე?

მადლენის აჩრდილი - მერე, დედანების გამოჩენაზე, გაიქცა.
მოლიერი - სხეა არაფერი მომხდარა?
მადლენის აჩრდილი - არაფერი, მამიკო.
მოლიერი - ჩემი ნეკა თითო რადაცას მიჩურნულებს (ხელს უურ-
 თან მიიღანხ). დამაცა... აბა, მაშ ასეა, არა? მეუბნება,
 კიდევ რადაცა ნახა, მაგრამ გიმალაგსო.
მადლენის აჩრდილი - მამიკო. ნეკა თითო გატყებოდ.
მოლიერი - აბა, აბა, სიტყვებს გაუფრთხილდი!
მადლენის აჩრდილი - არ დაუჯეროთ, ცრუობს!
მოლიერი - კარგი, დანარჩენი მერე ვნახოთ. ახლა კი წადი და
 უხიზლად იყავი. ბაგჟვებიც რომ გადაგვარდნებ! აი,
 ესეც ერთი თავსატეხი. ავადმყოფობა სულ გადამავიწ-
 ყდა. მეტი აღარ შემიძლია!

სცენა 9 ბერალდი, მოლიერი

ბერალდი - როგორ გიქითხო, ჩემო ძმაო?
მოლიერი - კაი, ჩემს თავს, ძმაო, სული ძლივს მიღგას.
ბერალდი - რას ამბობ?
მოლიერი - ისე სუსტად ვარ, კაცი არ დაიჯერებს.
ბერალდი - ეს კი აღარ მომწონს.
მოლიერი - ლაპარაკის თავიც არა მაქებ.
ბერალდი - ჩემო ძმაო, აქ იმიტომ გეახელი, რომ ანულიაზე გელა-
 პარაკო.
მოლიერი - არა, ძმაო, იმ სალახანაზე ნურაფერს მეტყვი. ურჩი,
 ფლიდი და თავხედი ვინმეა. ცოტაც და მონასტერში
 ამოვაყოფინებ თავს.
ბერალდი - აი, ხედავ, ჩემმა მოსვლამ გარგო, ერთბაშად ჯანზე
 მოხვედი. საქმეზე მერე ვილაპარაკოთ, ახლა კი ბოშებს
 მოუსმინე. უერს დაგიამებებ და გულს გაგიხარებენ.
 თქვენი განსწავლებისას სხვა არაფერია თუ არა მოჩვენუ-
 თქვენი განსწავლებისას და ცრუ ექიმებო; თქვენი ლათინურიოთ ვე-
 რას არგებოთ ტკივილს, რომელიც გულს მიღონებს,
 ფიტნებაში მაგდებს. თქვენი ცოდნა ლანდია და სხვა
 არაფერი... ვაგლაბს, მე! გულში ვიმარხავ ტრფობას ჩემ-
 სას, ვერას ვუმხედ ჩემსა საყვარელ მწყემს ქალს,
 რომლის გამო ამდენ ჭირს ვითმენ, იმას, ვისაც, ერთს,
 ძალუბს მიწამლოს. ნუ კოულოჩინობთ, უკიცო ექიმხო,

ვერას უწამლებთ ჩემს ტკიცილს, თქვენი ცოდნა ლანდია და სხვა არაფერი... თქვენი წამლებიც, უბრი ხალხის სატყეარა, ჩემს ჭრილობას ვერას უშველის და თქვენი პაკანი ცრუ ავადმყოფს თუ აცდუნებს... დიახ, დიახ, თქვენი ცოდნა ლანდია და სხვა არაფერი, ბითურო და ჰქონათხელო ექიმებორ...

და ასე შემდეგ...

მოქმედება III

სცენა 1 მოლიკერი, ბერალდი

ბერალდი -

ნება მიბოძქ, მმათ ჩემი, რჩევა მოგცე: ხაუბრისას თავი მოთოკე, არ აღელდე.

ასეც მოვიქცევი.

ეცადე, დინჯად უპასუხო ჩემს კოთხვებს.

თანახმა ვარ. გრძნები და ფხიზელი გონებით განვხავოთ ყოველივე, რაზედაც ვისაუბრებთ.

ბატონი ბრძანდები, მაგრამ ასეთი გრძელი შესავალი რა საჭიროა!

ეს რამ მოგავიქრა, მმათ? ერთადერთ ქალიშვილს, პატარას გვულისხმობ, დედათა მონასტერში აგზავნი.

შენს ცოლს ერთი სული აქვს, ხანამ ორთავეს მოგიშორებთ და მისი ლვთისხმოსაობის ამბავი რომ ვიცი, გულით სურს შენი ქალიშვილები მონაზვენებად იხილოს.

აი, თურმე ხად მარხია ძალის თავი, ახლა ჩემს ცოლაც გადაჯარი მათრახი. ის ყოფილა ბოროტების ხათაგე და უკელა მას ერთის.

არა, არც ასეა ხაქმე. შენი ცოლი ოჯახზე გადაგებული ქალია, არც რამ ანგარება უდევს გულში, შენც უფარხარ და შენს ქალიშვილებზეც გამოირჩევთ ზრუნავს. ამაზე არაფერი მეოქმის. შენს ცოლს მოვუშვათ და ქალიშვილს დაფუტრუნდეთ. რად გადაწმიტა, რომ ექიმის შვილს მიათხოვთ?

იმად, რომ ჩემთვის ხაჭირო სიძე ავირჩიე.

ბერალდი -

შენს ქალიშვილს ასეთი ქმარი არ ეკადრება, მე უფრო შესაფერი შევარჩიე.

მე კი ეს უფრო შემფერის.

კი მაგრამ, რომელი თხოვდებით, შენ თუ შენი ქალიშვილი?

მოლიკერი - სიძე ორთავეს უნდა წაგვადგეს, ამიტომაც, ჩემს ოჯახში, ვისაც მსურს იმას შემოვიყვან.

თუ ასე მიუვვი, შენს პატარას, წლოვანი რომ გახდება, ვინძლო, აფთიაქარს გააყოლებ.

რატომაც არა?

ასე რამ შეგაყვარა ექიმები და აუთიაქრები? ან კი სანამ უნდა იწუწუხო ავად ვარო, როცა სამისო არაფერი გჭირს?

რეებს მიეღ-მოედები, ძმაო?

მე თუ მკითხავ, შენსე ჯანმრთელი კაცი დუნიაზე არ მეგულება და სულ იმას ვნატრობ, ღმერთმა შენი ჯანის სიმრთელე მომცეს. ასე რომ არ იყოს, ამდენი ექიმი და წამალი წირვას გამოგიყვანდა.

სწორედ ამ ექიმებისა და წამლების წყალობაა, რომ ჯერ კიდევ კაუნთქავ- ექიმმა პურგონმა გამაფრთხილა, სამი დღე რომ ვერ მოგხედო, სულს განუტევებო.

დროზე თუ არ მოხვალ გონს, ის შენი პურგონი, ამდენი ზრუნვით, ხაიქოს გაგამწევებს.

მოდი, ერთი, კარგად ავწონ-დაგწონოთ. ექიმობისა არ გვერა?

ჩემო ძმაო, ჯანმრთელობა თუ გინდა, ექიმებს უნდა შეეშვა.

რაო? მაშ, რაც ერთხელ და სამუდამოდ დაუდგენიათ, გამოდის ტყუილი ყოფილა??

ტყუილი და კიდევ მეტი. ჩემში დარჩეს და ფილოსოფიურად რომ ვიმსჯელოთ, ექიმობა ადამიანის ერთი ვაშლაზე დიდი სიგიერე და მასხარაობაა. განა სასაცილო არ არის, ერთი ვიდაც მეორის განტურნებას ეშურება? ვითომ რატომაო?

იმიტომ, რომ სხეულის იღუმალებისა არა გვეხმის რა და ვერც ვერასოდეს შევიტყობთ. ბუნებამ ასე ისურვა, თვალი დაგვიგხო და ვერაფერს კედავთ.

კაცმა რომ გიმსინოს, ექიმები უვიცები ყოფილან.

ამას რა ფიცი და წილი უნდა! ზრდილობიანად მიგიდებნ, ლამაზ სიტყვებსაც უხვად გაღმოაფრქვევენ,

		ლათინურსა და ბერძნულს გამოურევენ, უამრავ ავად- მყოფობას ჩამოგითვლიან, მაგრამ საქმე საქმეზე რომ მიდება, კურც ერთს ვერ უწამდებენ.	ლმერთო ჩემო, აკი გითხარი, უუჭი აზრებით ვიტყუშებთ თავს. მაგრამ ასეა, ადამიანები სარტოარ წარმოდგენებს სინამდვილედ მიიჩნევენ და მათ ჰეშმარიტებას ჰბილებით იცავენ. როდესაც ექიმი გპირდება, დაგეხ- ებილები, ფეხზე დაგაყენებ, შენს სხეულს ჯან-ღონეს დაუტბრუნებ, იმას, რაც ვნებს წაგარომევა, რაც აქლია, დაუტბრუნებ, და გავამოელებო, როდესაც გიჩიჩინებს სისხლის გაგიტმინდავ, ნაწლავსა და ტივის შეგბას სისხლის გაგიტმინდავ, ნაწლავსა და ტივის შეგბას მივცემ, ნაღვლის ბუშტს ზომაზე დაგიყვან, ბულ- მკერდსაც მივცედავ, დვიძლს მოვუვლი, გულსაც გაგიმაგრებ და ამით სიცოცხლეს გაგიხანგრძლივებო, სწორედ რომ სამედიცინო ზღაპარს უვება. მაგრამ, თვალი აგეხილა, წამსვე მიხვდები, რომ ყოველივე სიზმარ- თუ აგეხილა, წამსვე მიხვდები, მწარედ ინანებ, ასეთი ბუ- ლუბრუვილო რამ გამაჩინაო.
მოლიერი -	ბერალდი -	ბევრი შენისთანა ჭკვიანი ვიცი, გაჭირვებისას ექიმთან რომ გარბის.	მოლიერი -
ბერალდი -	მოლიერი -	ადამიანური სისუსტის ბრალია. ექიმთა ხელოვნება აქ არაფერ შუაშია.	მოლიერი -
მოლიერი -	ბერალდი -	კი მაგრამ, საკუთარ ხელოვნებას თავისთვისაც რომ იყენებენ?	ბერალდი -
ბერალდი -	მოლიერი -	რას იზამ? ზოგი, ხალხის მცდარ აზრს აყოლილი, ამაში სარგებელს პოულობს, ზოგმაც კარგად უწყის საქმის ვითარება, მაგრამ სარფიან საქმეს ვერ ეშვება. აი, თუნდაც, თქვენი ბატონი პურგონი. ფარისევლობას ვერ დააბრალებ, თავით ფეხამდე ექიმია. საკუთარი ხელობისა უფრო სჯერა, ვინგზ მათემატიკისა და ამ რწმენას ვერაფერი შეურყევს. მისთვის ყოველივე დღესა- ით ნათელია და აშეარა, ეჭვიც არაფერში ეპარება. რომ კითხო, მედიცინაში არაფერია დაფარული და იდუმალი, ყოველივე ხელის გულზე. დარწმუნებუ- ლია, რომ არაფერი ეშლება. წარბესაც არ შეირჩევს, ისე გულარხეინად გირჩევს სისხლის გამოშვებას ან სასაქმებლის მიღებას. თუ რამ გაგონ, გულში წყენა არ უნდა ჩაიდო, რადგან, გარწმუნებ, საკუთარ ცოლ- შეილს და საკუთარ თავსაც ასევე მოექცეოდა.	მოლიერი -
მოლიერი -	ბერალდი -	ექიმებზე ძალიან შემწყრალი კოფილხარ, ჩემო ძმაო. მოდი, საქმეს მიეცედოთ! ერთი ეს მიბრძანე, ავადმყოფ- მა რა ქნას?	მოლიერი -
ბერალდი -	მოლიერი -	არც არაფერი.	ბერალდი -
მოლიერი -	მოლიერი -	როგორ თუ არაფერი.	მოლიერი -
ბერალდი -	მოლიერი -	არაფერი-მეთქი. მშვიდად იუოს და საკუთარ ბუნებას აცალოს თავისი გაფუჭებული თვითვე გაასწოროს. ჩვენი უბედურების თავი და თავი ჩვენივე მოუთმენლობაა. ადამიანს წამალი კლავს და არა სხეულება.	ბერალდი -
მოლიერი -	ბერალდი -	ბუნებასაც ჭირდება ხელის შეშველება.	მოლიერი -
82			

რომ შეიქმნებოდა, თითხაც არ გავანძრევდი. იყვიროდა იფაფხურო! ჩემგან ვერც სისხლის გამოშვებას, ვერც კუჭის ამოწმენდას ვერ ვლინებოდა. ჩაძალდა, იქნებ ჰქუა ისწავლო და პატიოსან ქიმებს შეშვა. მეტქი, ვეტყოდა.

ბერალდი - ამდენი ღვარძლი საიდან, ჩემო მმათ?

მოლიერი - დირხია, ბოროტე ბოროტი უნდა მიუზღო. ექიმებს თუ ჰქუა უჭრით, როგორც ვთქვი, ისე უნდა მოჟეცნენ.

ბერალდი - ექიმებს ჰქვიანი გახლავს და თუ გაუჭირდა ამათ რჩევას არ დაყითხება.

მოლიერი - მით უარესი! გიუ მიუშვი ნებასა, თვით შეეურება ვნებასა.

ბერალდი - აქვს კიდეც მიზეზი. მისი აზრით, ერთდროულად ავადყოფიბას და წამლებს, ჯანმაგარი კაცი თუ გაუძლებს. თავად ხუსტი აღნაგობისაა და ხულ იმას იმუორებს, ავადმყოფიბას როგორმე მოუშენი, წამლები კი, ნურას შეაცრავდო.

მოლიერი - რებს როშავ! მოდი, ამ ლაპარაკს შევეშვათ. ნაღვლის ბუშტი გასკომაზე მაჭვს. მეშინა კიდევ უფრო ცუდად არ გაგხდე.

ბერალდი - მაშინ, იმას გეტყვი, რომ გაბრაზებულმა, აქაოდა, ქალიშვილი მეურნებაო, მონასტერში აღგეცაზე ფიქრი გულში არ გაივლო. სასიძოზე თუ მიდგა საქმე, მხოლოდ შეს გუმანს არ აყვე, ქალიშვილსაც ათხოვე ფური, რაღგანც ნაძალდევი ქორწინებით უბედურებას გადაეყრები. კარგად მოგეხსენება, უბრალო საქმე არ გახლავს...

მოლიერი - გისმენ და ცეცხლი მეკიდება. ერთი ჩემსავით აგად იყო, გნახავ, რა ხმაზე ამდერდები. ლამისაა კაცი გავთავდე! ბრალი შენი, ჩემო მმათ!

სცენა 2

მოლიერი, ბერალდი, ტუანეტი

ტუანეტი - ბატონო, ექიმი გმახლათ და თქვენს ნახვას ითხოვს. ვინ ექიმი?

მოლიერი - სხეულთა მკურნალი.

ტუანეტი - ვინ არის-მეტქი, გეკითხები?

მოლიერი - ვერ ვიცანი, მაგრამ წელის წვეთივით მგავს. დედაშე მის პატიოსნებაში ეჭვი რომ მეპარებოდებს, ვიფიქრებ-

დი ჩემი უმცროსი ძმაა, მამაჩემის პარდაცვალების შემდეგ გააჩინა-მეტქი.

მოლიერი - შემოიყვანე. ხომ ხედავ, მმაო, მოხვედი და დამთარხე!

ბერალდი - კა, შენ შენსას არ იშლი!

მოლიერი - შეიძლება რამე ახალი სხველება შემექარა, მე კი არ ვიცი...

სცენა 3

ტუანეტი, არგანი, ბერალდი

ტუანეტი - ბატონო ჩემი, გმახლით, რათა ჩემი სამსახური შემოგთავაზოთ და თქვენთვის სისხლის გამოშვება და აუჭის გაწმენდა ვითავო.

მოლიერი - ძალიან დამაგალებთ! ზედგამოჭრილი ტუანეტია.

ტუანეტი - პატიობას გთხოვთ, ჩემს მსახურს სიტყვას ემტვი და უმალ მოვდრუნდები.

ბერალდი - გაჭრილი ვაშლივით ჰგავს ტუანეტს.

მოლიერი - ზუსტად მოარჩე. მე თუ მკითხავ, არც იხეთი იშვიათობაა და ისტორიაშიც ხშირად შეხვდები ბუჩქის ასეთ უცნაურობას.

მოლიერი - თვალებს ვერ ვუკარებ!

სცენა 4

ტუანეტი, მოლიერი, ბერალდი

გისმენთ ბატონი?

რაო? განა არ მემახდით?

ტუანეტი - არც მიფიქრია.

მოლიერი - ეტყობა, მომექურა.

ტუანეტი - დაიცა, ერთხელაც ვნახოთ, რარიგ გბავს უგემიში.

მოლიერი - ამისთვის სად მცალია! საქმეს ვერ ავადივარ! რაც სანახავი იყო ვნახავ.

მოლიერი - ორთავე ერთად თუ არ გნახეთ, ვერ დავიჯერებ, რომ ერთი და იგივე არა ხართ.

ბერალდი - ბევრი წამიკითხავს ასეთ მსგავსებებზე. ახლაც ხდება, რომ ზოგჯერ ორ კაცს ერთმანეთისგან ვერ გაარჩევ. მე კი, ეხენი ვერ გამირჩევია, და მზად ვარ დავიფიცო, ერთი და იგივე არიან.

სცენა 5

ტუანეტი, მოლიერი, ბურალდი

ტუანეტი -	კიდევ ერთხელ, გთხოვთ, მომიტევოთ.
მოლიერი -	საკვირველია, ღმერთმანი.
ტუანეტი -	ოქვენც მიმიხვდებით, რარიგ ეესწრაფოდი თქვენისთანა ცნობილი ავადმყოფის ხილვას. თქვენი სახელი ყვე- ლას პირზე აქერია და სწორედ ეს პატიგბს ჩემს კად- ნიერებას.
მოლიერი -	მზად ვარ გემსახუროთ.
ტუანეტი -	ვხედავ თვალს ვერ მაცილებთ, რამდენ წელს მომციშ- დიოთ?
მოლიერი -	დიდი-დიდი ოცდაექსი-ოცდაშეიდისა იქნებით. ორმოცდათისა გახლავართ.
ტუანეტი -	ორმოცდათის?
მოლიერი -	დიახ. ჩემი გაწაფულობის შედეგია, ასე რომ შემოვი- ნახე თავი; ჯანიც მომდევს და ერთ ნაოჭსაც ვერ მიპოვნით.
მოლიერი -	მოდი და დაიჯერე! ორმოცდათი წლისა ვარო! ასეთი ბეჭერი და ასეთი ქორფა!
ტუანეტი -	მოხეციალე ექიმი გახლავართ. ქალაქიდან ქალაქში პროვინციიდან პროვინციაში, ქვექიდან ქვექანაში დავდივარ, ჩემი ცოდნის გამოყენებას ეესწრაფე და დირსეულ ავადმყოფებს ვეძებ, რათა ჩემი დიდი ად- მოჩენები მათ განკურნებას მოვახმარო. ჩვეულებრივი ავადმყოფებისათვის თავს არ ვიწუხებ, გაციება, ანთუ- ბა და თავის ტკიფილები, რა მოხატანი! გამორჩეული სჩეულებანი მიზიდავს, მამალი ციებ-ცხელება, ტვინის შეხიება, წყალმანება, შავი ჭირი, ფილტვების ანთება მაგარი ხელებით... აი, ამისთვის უ დირს თავის შეწუ- ება, და აქ ტოლი არ მჟავს! ნეტამც, ყველას ეს ავად- მყოფობა გჭირდეთ, ჩემო ბატონო, და ყველამ იმედი უადასწრობ თქვენი მორჩისა, რომ მხოლოდ მე გიმგურ- ნალოთ და დაგიმტკიცოთ ძლიერება ჩემი წამლისა. არ ვიცი, ხიკეთე რით გადაგიხადოთ!
მოლიერი -	მაჯა მათხოვეთ! აბა, მოდი, წესიერად გაისარჯე! მჯ- ჯიუტება! მატყუებს, ჩემი ამბავი არ იცის! ექიმად კინ გყავთ?
მოლიერი -	ბატონი პურგონი.
ტუანეტი -	ამ გვარი ცნობილ ექიმთა უ მიწერია. რა

გვირთო, რას ამბობს?

დგიძლს იტკივებო, სხვები ელენთას აბრალებენ.
ამ უვიცებისა არ გამკვირებებია?! ყველაფერი ფილტვა-
ბიდან მოდის.

ფილტვებიდან?

დიახ. რას გრძნობთ?

დრო და დრო თავის ტკიფილი მაწუხებს.
აკი ვთქვა, ფილტვებია-მეთქი.

თვალებზე ლიბრი მეკვრის.

ფილტვების ბრალია.

გულიც მისუსტდება

ფილტვები...

მკლავები მივარდება და მუხლები მეკეცება.

ფილტვები...

ზოგჯერ მუცლის გვემას ვგრძნობ.

ფილტვები... მადაზე როგორ ხართ?

ვაცივით.

ფილტვები... დვინოსაც მიირთმევთ?

ცოტ-ცოტას გვახლებით.

ფილტვები... სადილის შემდეგ გული ხომ არ გერევათ?
ხშირად.

ფილტვები და ვიმეორებ, - ფილტვები. საჭმელს რას გირჩვთ
ეგ თქვენი ექიმი?

წვნიანს.

უვიცი!

ფრინველის თეთრ ხორცს.

უმეცარი!

ხბოს რბილ ხორცს.

უქურ!

ხორცის ნახარშს.

ნერჩები!

ახალ კვერცხებს!

ჭკუის კოლოფი!

სადამოლბით კი, შავ ქლიაჭს, მონელებას შველისო.

უბირი!

განსაკუთრებით, წყლით გაზავებულ დვინოს მირჩევები.

უვიცობა უვიცობასა შინა! ხუცოა დვინო უნდა სეათ.

გათხელებული ხიხხლის შესახელებლად კი ძროხის

და ღორის ხორცს, ფეათიან ჰოლინდურ კველს, ბრინ-
ჯსა და ფლავს, წაბლხა და შაქრის კვერს უნდა მიუძა-

		ლოთ, რათა ხისხლი უფრო წებოვანი და სქელი გახდეს ებ თქვენი ექიმი მთლად აკუნთი ყოფილა. მე ხევი გამოგიგზავნით, ღრო და ღრო თავადაც გეახლებოთ. თუ კი თქვენს მხარეში მოვხვდები. მადლიერი დაგრჩებით!		ჩემო ძმაო, მოდი ჩვენს საქმეს დავუბრუნდეთ და თქმე- ნი ქალიშვილის გათხოვებაზე ვიფოქროთ. არა, ძმაო, რადგან ჩემს ნებას ეურჩება, მონასტრის იქით გზა არა აქებს. მგონი, ვიღაც გარშეიყება, ფარული პაემანის ამბავიც შეგიტყვა, თუმცა ჯერ არავისთვის მოტქამს.
მოლიერი -	ტუანეტი -	ეს მელავი რაში გადგიათ? როგორ?	თუ კი ვინმეზე გული შეუვარდა, ამაში საძრახისს რას ხედავ? მით უფრო, თუ კი შეუდლება სურთ.	
მოლიერი -	ტუანეტი -	თქვენგი რომ ვიყო, მყისვე მოვიჭრიდი. ვითომ რატომი?	ასევე, მონასტრის გერი აცდება. კოტკი და გათ- ავდა.	
მოლიერი -	ტუანეტი -	თვითვე განსაჯეთ, საჭმელს თავისეკენ მიირთმევს, მა- ორეს არაუერს უტოვებს. კი, მაგრამ მელავი რომ მჭირდება... თქვენს ადგილზე, მარჯვენა თვალსაც ამოვითხრიდი. თვალს რადას ერჩით?	ვატყობ, ვიდაცის გულის მოგება გსურს. ვიცი, გულში რა გიდვეს, ჩემი ცოლის აუგად ხსენების ვერა და ვერ ეშვები.	
მოლიერი -	ტუანეტი -	ხედავთ, მეორეს ეფარება და საჭმელს უმაღლავს, მერწ- მუნებო, სახსრაულ მიიშორებთ და მარცხნათი უფრო კარგად დაინახავთ. მოჩქარეს მოუგვიანდესთ!	გამოცანა გეგუთვინის, ზუსტად მოარტყო. ბატონო ჩემი, ქალბატონზე ძვირს ნუ იტყვით. სპეციაჟი ქალია. ერთი განახათ, ჩვენს ბატონს როგორ უვლება. ბატონსაც ისე უკარს, რომ... ენით ვერ აგიწვრო. აბა, ერთი პეიტხ, როგორ მეაღლერსება.	
მოლიერი -	ტუანეტი -	დღე მეხვალი კაცებო... ახლა კი მშვიდობით ბრძანდე- ბოდეთ! თქვენთან განშორება მიმდინს, მაგრამ ავადმყ- ოფიან მიმეჩქარება, ხვალ სული უნდა გააცხოს. რა ბრძანეთ, ხვალ მოგვიება?	მეტი რომ არ შეიძლება. რაოიგ ნალვლობს ჩემს ავადმყოფობას. მართალს ბრძანებო.	
მოლიერი -	ტუანეტი -	დაის, დაგეხვდავ და ვნახავ, რა უნდა გაეკეთებინათ მის მოსარჩენად. ნახვამდის, ბატონო ჩემი! შეუძლოდ ვარ და ვერ გაცილებთ. აი, ექიმიც ახეთი უნდა!	მივლის, ცივ ჰაერსაც არ მაკარებს. ჩემორია. გნებავთ, იხილოთ, როგორ უკვარს ქალბა- ტონს თავის ქმარი? ჩემო ბატონო, თუ ინებებთ, წამსვე თვალს ავეხელ და ჩვენს სიმართლეში დავარწმუნებ. რას აპირებ?	
მოლიერი -	ტუანეტი -	ერთი ეგ არის, რომ სულსწრაფია. უველა დიდი ექიმი ახეა.	ქალბატონი სადაცაა დაბრუნდება. თქვენ ამ სკამზე წამოწექით და თავი მოიძვრარუნებთ. ნახავთ, რა ამ- წამოწექით და თავი მოიძვრარუნებთ. ნახავთ, რა ამ- წამოწექით და თავი მოიძვრარუნებთ. ნახავთ, რა ამ- წამოწექით და თავი მოიძვრარუნებთ!	
მოლიერი -	ტუანეტი -	მკლავი მოიჭრიო, თვალი ამოითხარე, რომ მეორემ უფრო იყარებოს! გაგიგა? როგორც არის, ვგრეც არა უშეგებ! ცალხელა და ცალთვალა, კარგი ხაჭა, მე და ჩემმა ლმერთმა!	მაგრამ ხემ გაგიგიათ, მეტისმეტი, ბრეტის-ბრეტიო, შეიძლება გული გაუხედეს. ამიტომ, ძალიანაც ნუ გადა- ამდაშებთ.	
ტუანეტი, მოლიერი, ბერალდი	სცენა 6		ჩემი საქმისა მე ვიცი. თქვენ კი დაიმაღლეთ.	
მოლიერი -		სულაც არ მეხუმრება. რა ხდება?	თამაშ-თამაშ, ისე არ გამოგვივიდეს, ქათამშა თხარა- თხარაი, დანა გამითხარათ.	
ტუანეტი -		თვენს ექმის სურს მაჯა გამისინჯოთს. ერთი ამას დამიხედეთ, რა კონადი ბერუებანაა...	ფიქრი ნუ გაქვთ, წამოწექით, თვალი ავეხილოთ თქვენს ემას. აი, ქალბატონიც მობრძანდება. აბა, თქვენ იცით!	

	ხისხლ-ხორცი ხარ და ნამდვილად დირსეული შეკვეთ რაოდენ მიხარია, შენი ჭეშმარიტი ხასიათი რომ ამარ იცანი.
ანქალიძი -	ეს რა ბედი მარგუნა ღმერობა! ზეცამ ისმინა წეს კუდრება! ახლა კი მუხლმიურილი გვევდრებით: თუ ქ ალექსანტრის არ გამაყოლებთ, ნურც სხვას მიმათხოვთ ნები ნების გარეშე.
პლანტი -	მოიდეთ მოწყალება, ჩემო ბატონი, გულთან მიიჩანი ჩვენი თხოვნა და ხელს ნუ კრავთ ჩვენს სიუვარულს მათ, ნუთუ არ შეისმებ ხვეწია-მუდარას?
ბერალდი -	ბატონი ჩემო, ნუთუ გული არ გამდვდრებათ? უქიმი გახლებს და ჩემი ქალის ხელი მიმიცია! დიან
ტუანეტი -	ექიმობა იხწავლეთ და ქალიც თქვენია!
მოლიერი -	ხიამოვნებით, თუ კი საქმეს ეშველება, წინ ვერაფერი დამიღება, ექიმობას ვისწავლი, აფთიქარობასაც, თუ ასეთია ნება თქვენი, ეს ადვილი ხაქმა, ანქელის გულისხმის მეტაც გავაკეთებ!
ბერალდი -	ჩემო მათ! ერთი აზრი მომიჯიდა: იქნებ, შენ თვითონ ავსწავლა ექიმობა? მუშარი თუ დაგჭირდა, ამდენი ავადმყოფობის პატრონი აგურ არა ხარ?
ტუანეტი -	სწორი ბრძანებაა. უმაღვე განიკურნებით, კველა ავად- ჟოფიბას მოერევით.
მოლიერი -	ლათინურს რადა მოვეხერხო? მურე კიდევ, სნეულებებ- სა და წამლებშიც უნდა ვერკვეოდე.
ბერალდი -	ექიმის ჩას რომ დაგხურავენ, კოველივეს ადვილად შეისწავლი და ხელობაში ტოლს არავის დაუდებ.
მოლიერი -	რას ამბობ? საკმარისია ექიმის ტანხაცმელი მოისხა და კველაფერს მოველება?
ბერალდი -	მაშ, რა გუგონა? მთავარია, ენა არ დაგელადოს! ქედი და მოხახებამი ბრიუვს ჭკვიანიდ აქცევს, სამლელს კი მეცნიერად მოგანექნებს.
ტუანეტი -	მიხმინეთ, ბატონი, ხაქმეში წვერიც წაგადგებათ, წვერი ექიმის ნახევარია.
კლეანტი -	მე კველაფერში ხელს გაგიმართავთ,
მოლიერი -	ახლავე?
ბერალდი -	დიახ, აქვა, თქმენს ხახლში.
მოლიერი -	ჩემს ხახლში?
ბერალდი -	დიახ, ერთი მეგობარი მეგვლება ექიმთა ამქარში. ახ- ლავე მოვა და ხელდასმას ამ დარბაზში ვიზეიშებთ.
მოლიერი -	მე რა უნდა კოქა? რამე თუ მეიოთხა, რა კუპაჩუხო?

შეკვეთი -
შეკვეთი -
შეკვეთი -
შეკვეთი -
შეკვეთი -

ორი სიტყვა და კველაფერს მიხვდები, პასუხებს კი
შხა-შხარულებს მოგაროომევენ.
ვნახოთ, რა გამოვა.
ვინ მეგობარზე დაპარაკობ?
გუმანში რა გაქვთ?
სადამოს მხიარულად გატარება. მსახიობებმა ვქიმის
კურთხევის სიცხა დაღვას, ცხვებით და მუხიკით. გვარი-
ანად გავერთებით. ჩემი ძმა კი წარმოდგენის მთავარი
გმირი იქნება.

სცენა 10

შეკვეთი - ვის გაუგია ავადმყოფის დვთის ანაბარა მიტოვება!
ძინ... ძინ... ძინ... ეს რა უბედურება! ძინ... ძინ... ძინ სახიკვდილოდ
გამიმეტებს, დმურთო შენ შემეწიე!!!

ფარდა